

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGEN DEN 9 JANUARI 1916.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖG

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELIN WAGNER.

NYÅRSVAKAN

1915—1916.

Till firandet af 50-årsminnet af Fredrika Bremers död den 31 december 1865.

I.

NU DRAR SKRÄCKEN UT ÖFVER VÄRL-

den

högt på sin blacka, pansrade häst,
sliter gubbar och barn från härden
bort till trollenas blodiga fest.Den, som inte hans ridt kan följa,
släpas med tills en rem går af,
och barmhärtiga korpar hölja
med sin likskrud hans öppna graf.

Nu är ej tid för kvinnotårar,
nu är stridsfanfareernas dag.
Hvem frågar efter om barn och dårar
icke ljusas af kraftens lag?
Den, som hafver, skall varda gifvet,
den, som saknar, skall mista allt.
Döda och dödas — så heter lifvet,
och den starke tar lifvet kallt.

Nu är den eviga Fimbulvinter —
vill du finna ditt hem, så sök!
Här, där hofven mot kroppar slinter,
här går vägen mot Ragnarök.
Fäfängt vi samlats att vänta dagen —
svart står nyårets gryningsflod;
lyss till de flämtande andetagen
af en värld, som förkväfs i blod!

Så vi stirra trött ut i natten,
där Förtviflan i brandmoln står;
dånet af djupens sjudande vatten
genom själarnas gömslen går.
Stilla vi bedja om glömskans förskoning,
om en enda hvilans minut,
om en ljusglimt från fridens boning,
om en syn, att vår nöd tar slut.

II.

Det hvilar kring sloftet och parken
en svepning af nyårssnö —
det är som den brudklädda marken

FREDRIKA BREMER.
Efter Carl Larssons akvarell.

väl visste, att borgfrun skall dö.
Hon väntat i år af längtan,
hon väntar vid midnattsslag,
att riddarn i kolsvart rustning
skall hämta henne i dag.

Hennes lif var ett korståg kring landen,
en soldröm af jubel och strid,
de fångna hon löser ur banden,
de kämpande bjuder hon frid.
Nu hvilar borgfrun, den späda,
sin blick på falnande glöd,
välkomnar med hvita händer
Guds härold, riddaren Död.

III.

"En gryningsstrimma skymtar jag,
hvad lider morgonväkten?
Skall ej en glädjens nyårsdag
gå upp för fria slakten?
Din åsyn världen mist,
Du starke Herre Krist,
och utur djupen ropar jag:
när kommer Du med fridens lag?"

Nu slocknar glöden i mitt bo,
nu kallnar det på härden,
kom snart till mig, Du trygga ro,
Du endaste i världen!
Det lyser från Guds hus
af evighetens ljus,
ditt sträcker sig i natt min tro,
där skall ditt barn till nyår bo."

IV.

Nu kom Guds härold ridande
på fridens hvita häst
och bar från fröjd och lidande
Hans barn till nyårsfest.
Och när vi blicka trefvande
emot din trygga hamn,
du räcker, ljus och lefvande,
mot oss en öppen famn.

Din sådd vi burit gråtande
i smäleik, höst och natt —
snart berga vi, förlåtande,
Guds kärftvars rika skatt.
Ett jublets tack, du bärare,
af frön till Sveriges mull!
Ditt silfver är oss kärare
än unga lockars gull.

Än skälfva nakna lindarna
på frusen kyrkogård,
än isa nyårsvindarna
Fredrika Bremers vård.
Men en gång kommer, lågande
af tack för hvad du gaf,
en hvitklädd ungdom lågande
i solglans till din graf.

LYDIA WAHLSTRÖM.

Fredskorståget.

AST KRIGET VARAT I SÅ MÅN-
ga månader, är det som om vi —
så länge våra små hemvanor äro
något så när desamma — inte
riktigt hade lärt oss inse, att vi
leva i en tid, då ständigt nya och förr aldrig
skådade ting hända och måste hända. Våra
järnvägars trafikrubningar äro blott en liten
svag bild af de rubningar, som världen är
utsatt för i sin gång. Men medan vi lärt oss
att inte lita på tidtabellerna längre i fråga
om våra kommunikationer, så hålla vi dock
envist fast vid vår fordran att världens gång
skall rätta sig efter våra gamla tabeller från
tiden före kriget.

Och något sådant som Fordexpeditionen
fanns inte upptaget i vår Europeiska tur-
lista — aldrig har man förr hört, att ett krig
kunna förkortas genom icke-officiellt neu-
tralt ingripande, och aldrig heller har man
hört, att en fred sluits, som icke byggs på de
militära resultaten till förödmjukelse för den
besegrade. Därför skall det heller icke gå
denna gång, därför får man inte ens försö-
ka! Europa är konservativt ännu i valet af
sitt eget dödssätt.

Man har anklagat Henry Ford och hans
vänner för att icke ha någon ordentlig plan
uppgjord för sitt ingripande i världskriget.
Detta är dock fullkomligt felaktigt. Planen är
identisk med den som uttänktes af Julia Wales
från Kanada och Rosika Schwimmer från
Ungern och sedan upptogs af kvinnorna vid
Haagkonferensen och understöddes af sven-
ska kvinnornas fredssöndag, den nämligen
att börja fredsunderhandlingar under pågå-
ende krig och att för detta ändamål samla
ihop de neutrala till samverkan. Ursprungli-
gen var ju meningen, att de neutrala makter-
na skulle nedsätta en officiell konferens,
som skulle utarbeta ett fredsförslag, grundadt
på aktning för alla nationers rätt och hem-
bjuda det samtidigt till de krigförande, samt
sedan med ledning af deras invändningar
fortsätta arbetet tills ett för alla antagligt re-
sultat kunde nås. I denna form har förslaget
underställt och gillats såsom utförbart af
både de krigförande och de neutrala län-
derns regeringar. Det hela strandade emel-
lertid på president Wilsons nej, emedan
Europas neutrala makter gjort det som ett
villkor för samarbete, att han skulle ta ini-
tiativet. I det demokratiska Amerika är det
inte så oerhördt, som det förefaller oss, att
enskilda män och kvinnor i stället togo upp
det fallna initiativet i tanken att hvad stats-
männen icke våga, det kunna folken uträtta.
Inte heller sitter manligheten hos amerika-
ska män så löst, att de förlora den genom
att föra vidare ett ursprungligen af kvinnor-
na lanceradt uppslag. De skulle icke alls för-
stå en af våra frejdade vetenskapsmän, som
drog sig för det hela, emedan "det är ju kvin-
norörelse och inte fredsrörelse."

Alltså, planen i och för sig är både klok
och praktisk, och teoretiskt bör den sluta
med framgång.

Men den bygger på vissa premisser, som
för dessa amerikanare te sig som solklara,
medan de för oss, af världskriget beröfvade
hvad vi ägt af tro och förtrostan, te sig
mycket obevisade. Amerikanerna säga:
"Detta skall lyckas, emedan folken själva
vilja icke blott fred, men en fred, som ger
hvar och en sin rätt och inte mer. Vi tro
att det finns rättfärdighetskänsla inom fol-
ken i Europa, som skulle göra dem villiga
att underkasta sig rättens utslag. Det gäller

blott för oss neutrala att bryta isen, att fram-
lägga ett förslag, så att allt hvad som
finns inom folken af klarhet, billighet och
rättfärdighet kunde finna ett moraliskt stöd.
Sedan skall fredsoptionen slita munkorgen
i alla land, och regeringarna skola blott vara
alltför glada att lyssna till dess röst. Och
därefter skall en varaktig fred konstrueras.

Här sitta vi en liten nation och stafva på
läxan, som predikas i Europa, att vi inte ha
att vänta mer misskund än andra små folk,
att det man icke kan försvara med vapen-
makt icke är ens eget — d. v. s. att vi äro
i fara att förlora allt — samt att vår enda
räddning ligger i att ge oss med hull och
hår åt den makt, som med större kanoner än
våra och större arméer vill hjälpa oss att
försvara vår heliga rätt att lefva. Då kom-
mer till oss en skara af högt bildade och
förtjänta amerikanska män och kvinnor med
en väldig opinion bakom sig från det största
neutrala landet, och dessa människor föra
åter rättens förstummade talan, de tala om
de små folkens okränkbarhet och en rätt-
färdig fred och de tala därom hoppfullt och
frejdigt utan att blygas eller ursäkta sig som
de fattiga fredsfantasterna i Sverige.

Nå, hvad göra vi?

Större delen af pressen gör sig hög och
viktig, omfattar krampaktigt alla möjligheter
att blåsa upp till sensation, den fina freds-
rörelsen drar sig bort i vråarna, det lärda,
det representativa och betillade Sverige
vänder ryggen.

Ingen förvånar sig däröfver. Alla tycker
att det måste så vara.

Men det bevisar bäst att vi vant oss att ta
det vanvettiga som naturligt och det natur-
liga som vanvett. Man kan fatta att Henry
Ford, från ett land som icke hvilar i krigs-
molnets skugga, icke kunna vänja sina ögon
så vid mörkret, att han genomskådade denna
mörksens hemlighet.

Låt oss öfvergå till hvad Fordexpeditionen
kan tänkas under blygsammaste omstän-
digheter uträtta. Lyckas det den att
komma till Haag, så håller den där sitt
fredsmöte, med delegerade från Ame-
rika, Skandinavien, Holland, Schweiz och
Spanien. Att tillsätta en neutral kom-
mission bör ej heller erbjuda oöfver-
vinneliga svårigheter, därpå vänder ex-
peditionen hem igen. En af expeditionens
ledare doktor Aked har officiellt förklarat,
att expeditionen försäkrat sig om att den
ställning de krigförande regeringarna intogo
till den påtänkta neutrala maktkonferensen,
nämligen af välvilligt afvaktande, den inta
de också till denna icke officiella konferens.
Man kan alltså utgå ifrån, att den icke blir
undertryckt utan får arbeta. Blir dess sam-
mansättning god — och därpå hänger mycket
— så bör den också kunna komma med ett
fredsförslag. Låt oss anta, att ingen frågar
efter det, utan kriget fortsattes till dess alla
äro utmattade, och endera parten knäckt.
Då måste det ändå bli fredsunderhandling-
ar, och då finns dock detta fredsförslag,
upprättadt innan striden var afgjord. Det
måste alltid ha sin stora moraliska bety-
delse.

Behöfver jag upprepa att amerikanerna ha
större förhoppningar och vyer. De tro sig
kunna uträtta stora ting, förvandla hela tän-
kesättet i Europa, ge lösenordet till fred.

De vilja icke tro, att Europa är fast be-
slutadt att begå ett långsamt självmord.

ELIN WÄGNER.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 9.—
Halft år.....	< 3.50	Halft år.....	> 5.—
Kvartal.....	< 1.75	Kvartal.....	> 2.50
Månad.....	< 0.75	Månad.....	> 0.90

Iduns byrå och expedition, Mästern Samuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6
Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:		Utländska annonser:	
25 öre efter text.	30 öre å textside.	30 öre efter text.	35 öre å textside.
20 % förhöjning för särsk. begärd plats.		20 % förh. för särsk. begärd plats.	

Nils Thomasson foto.

Helagsfjället.

SNÖSTORMEN.

AF TORSTEN BOBERG.

DÅ MAN LIGGER INSNÖAD I EN fjällhydda, långt från bygden, långt från restauranger och konserikaféer, består ens största nöje vanligen uti att komponera. Ja, förstå mig rätt! Jag menar inte komponera i vanlig mening. Den sysslan öfverlämnar man åt snöstormen, som tjuiter i alla möjliga tonarter. — Nej, med komponera menar jag — komponera matsedlar.

När födan börjar tryta, eller smöret härsknat, eller brödkanten blifvit enformig, tänker man vanligen ungefär så här: "— Hvarför i alla dagar åt jag inte upp biffstecken, då jag for hemifrån? Hur kunde jag bära mig så dumt åt!" — Man börjar smått gräma sig öfver både det ena och det andra, som man underlät att sätta i sig, innan man for. Och man har klart för sig att när man nästa gång sitter framför ett dukadt bord, skall man ej lämna det förrän det är alldeles länsadt.

Vi hade öfvernattat i gamla Nedalsstugan, David, Gunnar och jag. Dagen förut hade vi gått från Sylhyddan och hoppats hinna Ljungdalen innan kvällen, men öfverraskats af snöstormen och måst krypa in i det lilla kyffet vid Helagsfjällets sydvästra fot.

När snöstormen var intensiv, hade man vanligen ej så särdeles svårt att hålla sig för skraft i gamla Nedalsstugan. Väggarna voro alldeles för otäta för att medgifva någon större munterhet och dörren alldels för vind, för att hindra snön att ryka in och täppa till munnen på en, om man var nog oförsiktig att öppna den.

Men kvällen förut hade vi skrattat hejdöst. Väggarna hade vi, så godt sig göra lät, täppt till med tidningar och säcktrasor. Det var ett svårt arbete, då det fordrades stor skicklighet att få "stopplingarna" att sitta kvar. Sedan hade vi mönstrat våra malföråd. Resultatet blef, att vi ansågo oss kunna betrakta utsiktarna som någorlunda gynnsamma. Den egentliga matsäcken var visserligen slut redan i Sylhyddan. Där hade vi dock lyckats uppleta en påse med hvetemjöl. Bemälda hvetemjöl kokades med tillsats af vatten och gaf till resultat ett synnerligen välsmakande klister. Det vill säga, att enbart för sig var klistret nästan oätlbart, men med tillsats af någon sorts gammal saft, som vi funno i en butelj, blef klistret så delikat, att

tankarna var nämligen ganska omstridd.

Dauids flaska sade "adjö" ungefär midt emellan Herrklumpen och Sylpappa. Det var egentligen inte Dauids fel att flaskan sade farväl. Ty David föll som en hjälte, under fåfänga försök att hjälpa Gunnar uppför ett brant ravinstup. Min flaska höll emellertid och behandlades af oss med samma varsamhet som drinkaren behandlar sin sista liter.

Sent på kvällen lyckades vi få upp värmen i hyddan till det rent otroliga. Den ena af de båda britsarna apterades till spelbord och snart befanns David gå hem i kejsarklöfver, utan en tråd på kroppen. Värmen var för dyrbar, för att vi skulle kunna undvara ett grand af den. Vi beslöto, att i stället höja dess glöd med en krigsdans. David utförde denna inför två entusiastiska åskådare. Omsider deltog äfven publiken i dansen och det hela artade sig till ett oerhört tumult. Då, midt under dansen skedde — det förfärliga! — En arm svängdes för nära saftbuteljen, som placerats ensam och allena på en trälåda. Buteljen tog öfverbalansen, föll i golfvet och krossades rakt i en dammhög. —

Dansen slutade med ens. Ingen sade ett ord. Vi bara stirrade på hvarandra. Glädjen och uppsluppenheten förbyttes hastigt i allvar och sorg. Vi sörjde för morgondagen och för en dag till, som vi kanske skulle nödgas stanna i Nedalsstugan, om ovädret ej gaf sig. Safften låg i en hög på det smutsiga golfvet; ingen människa kunde slicka i sig den. Ved hade vi för tre dagar, om det gällde, och hvetemjöl fanns ännu kvar. Någon verklig fara var sålunda ej för handen.

Vi kröpo upp på det hårda nattlägret, sedan vi först kommit öfverens

vi beslöto oss bedja våra mammor koka sådant klister åt oss, då vi kommo hem en gång.

Mjölet nedpackades så i Dauids rygsäck, och saftskväften uppdelades i två flaskor, — den ena anförtroddes åt mig, den andra åt David. Delningen företogs som ett försiktighetsmått. — Om en af oss skulle råka falla och slå sönder sin flaska, skulle alltid den andra vara till öfvers. Gunnar ansågs ej böra komma i fråga såsom transportör af en sådan där dyrbar flaska. Hans förmåga att klara

om att ligga stilla i britsarna, så länge ovädret varade. "Erfarenheten visar nämligen, att hungern blir minst kännbar då," profeterade Gunnar, men hann ej mera, förrän en väldig snarkning förkunnade att han sof.

Det knäppte tidt och ofta i sofröret ofvanför kaminen. Det var den slocknande elden som gjorde sitt sista motstånd mot den neddrifvande snön. Från taket föllo fåta droppar med ett väsende läte ned på kaminen. Störmen kom hyddan att knaka i sina fogningar.

Det är emellertid en viss trygghetskänsla, som vildmarken vid dylika oväder beskär dem, som ligga inom fyra väggar. Och under intrycket af den där trygghetskänslan somnade vi samtliga och sofvo så godt, som vi ej gjort på många god dag.

Klockan half sju på morgonen vaknade vi ungefär samtidigt. Den första frågan var ej: "Hur har du sofvit?" utan ett: "Är du mycket hungrig?"

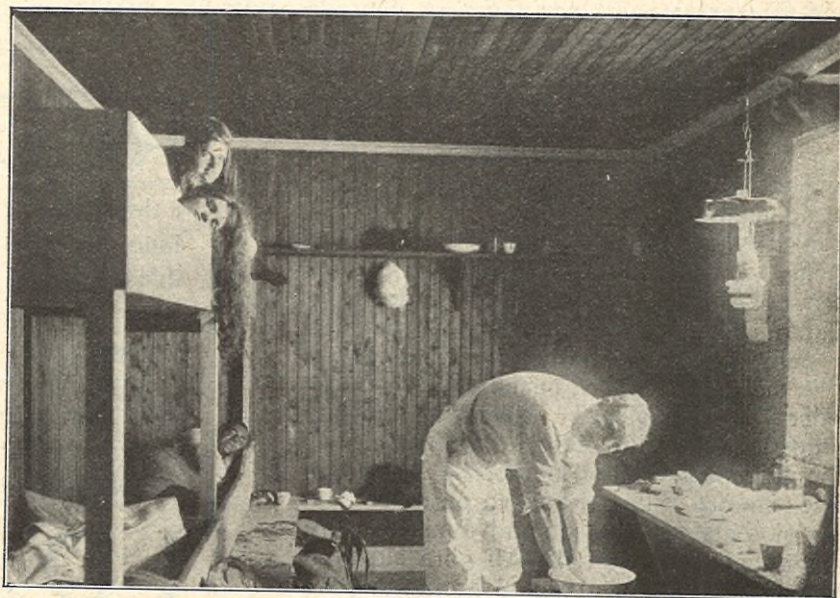
Vi kommo öfverens om, att vi alla voro gräsligt hungriga. Genom lottdragning med tre olika långa tändstickor befanns David vara mest lämplig att gå och göra upp eld, samt sätta på mat. Som vi emellertid ej hade någon mat, var detta sistnämnda ganska lätt gjordt.

Jag nämnde ofvan, att ett bland de största nöjen man har, vid tillfällen som detta, är att komponera matsedlar. Inte nog emellertid med detta — man måste också låta maträtterna passera revy. Man måste i fantasien känna den härliga doften af nystekt fläsk, se den rykande ångan från bruna bönor och potatis. Det är en oerhörd njutning på samma gång som en plåga detta, — men det märkvärdiga är att i längden så "mättar" det verkligen.

Gunnar, som ligger i britsen ofvanför mig, beställer fläskkorf och Roederers champagne till frukost. Detta håller så när på att förskaffa honom ett vedträ i skallen från David, som just håller på att anrätta en den läckraste omelette de fin herbe. — "En så'n smak! Champagne nu! Hellre dricker jag snövat-ten," säger David och "hellre vill jag dö!" inflikar jag. — "Nej, men pilsner, en vrålkall pilsner! Det skulle smaka!"

För min privata del åt jag hafregrynsgröt och mjölk, sill och potatis samt plättar till frukost. Och när jag ätit en portion plättar åt jag en till. När jag ätit den, tog jag en kopp té med rostadt bröd och marmelad och sedan åt jag ytterligare en portion plättar.

— Det dröjde en god stund, innan David

Morgonstund i Stormbråhyddan (Jämtland).

Doktor Tage Sjögrens Röntgeninstitut
STUREGATAN 8 - STOCKHOLM

för undersökning af bensystemets skador och sjukdomar, lung-, hjärt- och mag-sjukdomar m. m. samt för behandling af vissa tumörer, struma, körtelsvulster, kroniska hudsjukdomar, såsom eczem, hudkräfta, hår- och skäggsvamp m. m.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kopie-
och Tryckpapper
samt kartong.

fick eld i den rostiga kaminen. Under natten hade snön vräkt ned genom sotröret och låg nu i en drifva på själfva eldhärden. Snart stod emellertid vår gemensamma lilla kastrull på elden, till brädden fylld med snö. Snön togs på så sätt, att David kröp ned under den nedre britsen, där vi underlätit att täta springorna och därifrån man kunde ta en "näfve" i taget genom väggen.

När David fullgjort sitt värf, var det min tur att gå upp och öppna dörren. Som denna ej låg åt vindsidan, voro inga drifvor hopade utanför och jag kunde genom att öppna den på glänt konstatera, att stormen ökat i styrka sedan gårdagen och att sikten, som förut varit väl femtio meter, nu var knappa trettio.

David föreslog att vi skulle söka skida de fem halfva milen, som skilde oss från Ljungdalen. Blott vi kommo ned i skogen, skulle det gå lättare att färdas fram och så hade vi medvind att färdas i hela tiden.

Förslaget accepterades också, såsom varande det enda möjliga. Vi beslöto att vänta tills klockan tio, för att se om vädret möjligen skulle bli gynnsammare. Sedan skulle vi segla med stormen österut till Ljungdalen.

Klockan half nio stod det rykande klistret, som vi beslöto kalla hvetevälling, på bordet eller rättare på margarinlådan, hvilken jämväl tjänstgjorde som vedlår. Egendomligt nog kände ingen af oss några kväljningar, utan åto vi alla, allt hvad vi kunde af den soliga gröten, medvelna som vi voro om, att det gällde lif eller död för att nå Ljungdalen. Sedan vi fått hvar och en sin pipa rök, var det ej utan, att vi kände oss riktigt belåtna. Men det behöfdes också, ty utanför rasade snöstormen fruktansvärdt. Sedan Gunnars packning delats upp på David och mig, stodo vi för första gången, efter tjugo timmars vistelse i hyddan, ansikte mot ansikte med ovädret.

Jag vet icke hvilket som är att föredraga, med- eller motvind vid skidfärd i svår snöstorm. Medvinden har den fördelen, att man slipper ha blåsten i ansiktet, men den nackdelen, att det är så ofantligt riskabelt att ett ögonblick släppa uppmärksamheten från hvad man företager sig. Är snön isig, finnes ingen möjlighet att behärska skidorna, och har issnön litet hvarstades fläckar af "dammsnö", uppstår den största svårigheten, i det att skidorna då tvärstanna i dammsnön och ingen skicklighet på jorden kan rädda en från att stå på hufvudet.

Här var det Gunnar, som först fick ränna hufvudet i snön. Det gjorde han så grundligt att halfva vänstra kinden blef "skamfilad". Där han stod och balanserade på hufvudet, med skidspetsarna riktade mot skyn, utförde han emellertid en så oemotståndligt komisk anblick, att endast kylan kunde afhålla oss från att slå oss ned på en sten och hjärtligt skratta ut.

Det gäller emellertid att hålla ihop i snötjockan. Ingen får förlora den andre ur sikte ett ögonblick.

Gunnar tar af sig skidorna och bär dem på axeln, — enda sättet för honom att komma fram helskinnad. Då och då tar vinden tag i skidorna för honom och ger honom samtidigt en puff i ryggen, så att han har all möda att hålla sig upprätt. Då vi hunnit ett stycke upp under "Predikstolens" östligaste utsprång syntes med ens alla vädrets makter vara lös-släppta. Vinden tilltog oerhördt i styrka och sände hvassa isnålar i nacken på oss. Om man stod stilla skulle man på två minuter vara förvandlad till en isstod. Att göra sig hörd var omöjligt, vi måste peta på hvarandra med stafvarna, då den ene påkallade den andres

uppmärksamhet. Stela af köld kröpo vi ihop bakom en klippa. Situationen började bli verkligt kritisk, — Gunnar blef ständigt efter och klagade dessutom redan öfver mattighet.

Hur långt hade vi åkt? — Kanske fyra kilometer, på sin höjd fem. Det vore kanske ej alldeles lönlöst, att försöka taga sig tillbaka till hyddan. Vi borde kunna existera där ännu ett dygn, på något sätt. — Det otäcka hvetemjölsklistret växte med oerhöd hastighet till en stor läckerhet. Ett par svarta potatisar samt en fläskbit med långt hår på, som jag sett på ett téfat i Nedalsstugan, blef med ens en stor lockelse. — Vi måste vända om och försöka nå Nedalsstugan, där kunde vi möjligen reda oss. Att fortsätta österut var det samma som att gå i dödens armar, åtminstone för Gunnar.

Fem minuter senare voro vi på väg åt samma håll, hvarifrån vi kommit. Skidorna kunde vi ej medföra, utan lade dem mellan ett par stora stenar. Två stafvar sattes som märke.

Vinden röt oss rakt i ansiktet. Efter hvar tionde steg måste vi vända oss om och gnida det med handskarna. Mödosamt kämpade vi oss framåt bit för bit. — Och hela tiden växte hvetemjölsklistret från enbart en läckerhet till en stor delikatess.

Vi behöfde tre timmar för att nå hyddan. Det var förresten mera en slump, att vi funno den så pass snart, när tjockan alljämt var intensiv och vi måste gå mera på måfå.

Vi sluppo äta hvetemjölsklistret. Då vi öppnade dörren till Nedalsstugan sågo vi nämligen — det mest häpnadsväckande i denna enslighet — en människa. På britsen låg lappmannen Gultormsson från Skärvången och snarkade och sof, uttröttad af en dags kamp mot ovädret. Vid Gultormssons fötter drömde hunden Frank om bloddrypande innanmäten; ej ens vår ankomst störde honom i hans drömmar.

Det var synd att väcka lappen, men vi gjorde det ändå. Han blef mäktigt förvånad. Att en dag som denna — hvars make han ej sett på tre år — finna folk i fjället, hade han förvisso icke väntat sig.

— Gultormsson hade nog mat med sig, sade han, men den var så dålig, att han ej visste om han kunde bjuda — —

Han fick ej tala slut. Vi slet upp hans ryggsäck. Strax därpå tuggade vi hvarsin väldig korf, medan Gultormsson själf skar upp forkad rentunga, en bland de största läckerhet som finns. Gud hvad vi åto!

Dagen därpå badade Helagsfjället i marsolens glans. Enbart den anblicken tycktes oss utgöra valuta för strapatserna. Vi fortsatte till Ljungdalen.

REDAN

i dag bör Ni prenumerera på Idun, de svenska hemmens tidning! Om Ni icke redan förut gjort det! Ju förr Ni prenumererar, desto tidigare komma de första numren af Idun Eder fillhanda. Prenumerera därför på Idun, om möjligt redan

I DAG!

Vid döda sjön.

In memoriam!

KLOFVERBLADET HADE MAN kallat oss i skolan, när vi voro oskiljaktiga, och äfven sedan våra lefnadsvägar fört oss åt olika håll, hade vår vänskap fortfarande.

Men vi hade ganska sällan tillfälle att träffas, sedan hvar och en fått en sysselsättning på sin ort, det vardt merendels endast två gånger om året numera, först vid tiden för påskäggen och sedan om hösten, då kräftmetningen vardt tillåten. Då inbjödos vi alltid till den äldsta länken i kedjan, som var ägare af ett gods vid en sjö i Sörmland, en inbjudan, som sex år å rad följdes utan att någon saknades.

Då var det oförgätliga dagar. Vi stodo hvarann så nära som endast den fullkomligaste öppenhet och det allsidigaste förtroende kan närma vänner till hvarann. Och dessa sällsynta tillfällen vi fingo att åter i minsta smådrag fullständiga de bilder af hvarann vi buro i minnet vardt oss allt kärare och utbytet mellan oss vardt allt rikare, ju mera våra lif fjärmades från hvarann. Vi förstodo hvarann så helt.

Det var höstmötet förra året. Strax före solnedgången hade vi gifvit oss af, vi tre, till vår fångst. Sjön där vårt byte väntade låg en half mil eller mer inne i en djup och aflägsen skog. Väl framkomna, hade vi genast lagt ut håfvarna och sedan samlat ihop enris och kvistar till en eld ute på en kal klippa i sjön.

Det skymde snabbt och starkt. En i hast iordninggjord kvällsmåltid var redan undanstökad, vi vittjade inte längre våra håfvar så ofta, det intressantaste af fångsten var redan förbi, och när vi synade de talrika tjogpraktiga kräftor, som kraflade omkring i korgarna, kände vi oss nöjda med vårt dagsverke. Men som det tog rätt bra ännu, fortsatte vi fillsvidare. Mellan hvarje undersökning af håfvarna slog vi oss ned vid elden, svepte om oss våra filtter och pratade om nytt och gammalt.

Det var en härlig natt. Inte en vindstöt genom de svarta trädkronorna, stjärnorna blinkade klara mellan grenarna och nerifrån kärret hördes gällt och spökhemskt de talrika ugglornas ilska gnissel. Det låg en egendomlig stämning öfver det mörka strandlandskapet.

Det vardt ett plötsligt uppehåll i vårt samtal. En makade tyst nya grenar in i elden, vi andra stirrade in i lågan. Då började den yngsta af oss tala, långsamt, som om han med möda klargjorde sats efter sats, allvarligt som om han ville tillstå tunga ting.

— Åh, hvad jag andas djupt och långsamt härute, där luften är doftande frisk och skön som i sagorna. Det är ju som ett annat lif detta, än det som man lefver i städerna. Ni vet inte hvad det vill säga att väga af och dela ut timmar och dagar och år af sitt lif inne i siffernummen, det är som om det vore murar rundt våra byggnader, murar, som stänga ute lifsvillkor, murar, som tvinga oss att tvina så småningom. Stadsbarn känna det ju inte så, men jag är som ett med bygden där jag burits och bott som barn. Tag en rugge gräs och dess närmsta jordklimp ikring och flytta in det i en kruka och snabbare, snabbare rör sig dess blod, det förbrukas så fort och det utnyttjade ersätts så föga. För er är detta en natt som vanligt och ni märker intet särskildt med den, men för mig är den en högtid och allt får en understor prägel;

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

IDUNS KOKBOK

AF

ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - - -

Den har redan utgått i 3 upplagor, 30 tusen ex. Pris: Kr. 5:50 inbunden.

halft bara har jag hört era ord och halfva ord har jag sagt och säger nu, hvarje förnimmelseorgan i mitt väsen suger in denna natts fågning som lampveken olja. Den taggiga, stråfvä konturen af vida skogar mot den bleka himlen har fäst sig så i mitt minne, att jag skall kunna kalla fram den när som helst. Det klara, kalla vattnet som jag sett i solnedgångens röda glöd och vitnande och bleknande och skumt och svart i nattens mörker har läkt igen såren efter gatornas skarpa slickande ljus och husradernas afmätta plågande linjeräthet. Den ödsliga ensamheten mellan stammar och snår, det tysta väsenslika mörkret har jag tryckt till mitt hjärta som vore de lifvets gudinna.

Då han tystnade, infogade vår värd några ord, icke som svar utan som fortsättning:

Här är alltid ensligt och stilla. Om morgonen hörs ingen vällingklocka från någon gård. Om dagen syns ingen arbetare till här, ingen fiskare kastar ut drag för gäddorna och högst två gånger om året kommer en jägare hit. Lommarna härska ostörda på sitt vida vattenrike och ugglorna ha aldrig skrämmts. Därför kallas tjärnen, när man någon gång talar om den, för "döda sjön".

— Full af lif är den och därför kallas den "döda sjön". Ett gammalt torp på stranden är den enda boningen här, det faller och fornar sönder och är öfvergifvet nu; här var för långt i fjärran och för ensamt och jorden ville ingen säd bära och nu äro åkrarna skog igen. Och idyllen kommer och slicker fram sitt hufvud och hviskar i ditt öra: här är oss godt... Men idyllen är åldrad nu och frusen och inte tanklös längre, idyllen vill ha en varm brasa och en snäll räkenskapsförare, som låter omvärlden knacka på sifferrummets dörr, men aldrig slippa in till sin härskarinna. Och idyllen kan inte finna någon sådan, hennes man är sagogossen med sitt aldrig sinande flöde af guld och honom hittar hon aldrig nu. Och den som äger jorden, han brukar den, men han drömmer inte om den.

— Nej, han drömmer inte om den, men den som flyttar öfver från en värld till en annan, han tycker att intet nu är verkligt, han bygger en ny värld, och vill fara öfver till den också, men han kommer aldrig öfver dess tröskel. — Här ville jag få bo.

— Hjärtans gärna skall du få hyra torpet af mig, om du vill, gäfvog vår värd, jag skall sätta det i ordning åt dig och du får bo där för ingenting naturligtvis, om du önskar — jag har ju ingen nytta af det.

— Topp, uppgjordi! om en vecka skall jag flytta in!

Så gingo vi åstad och vittjade häfvarna, och samtalet sköt ny fart, och från hundra sidor skärskådade vi det nya företaget och byggde det fullständigt med nya smådelar.

*

Denna plötsligt uppgjorda plan gick verkligen igenom. Knappt en vecka efteråt var vännen vår inflyttad i sin stuga. Under påstående, att hans hälsa kräfvde ett års hvila, lyckades han utverka, att hans plats skulle stå ledig ett år för hans räkning. En gumma skötte sysslorna i hans enkla hushåll, och när han särskildt tarvade något, help honom vår gemensamme vän. Han var öfverlycklig i sin ensamhet och lefde ett härligt naturlif, skref han. Jag har ännu brefven kvar.

6 sept.

Vän och kamrat!

Om du sutte hos mig nu, skulle ingen af oss tala. Vi skulle sitta stumma och se. Skogen står dagtjuven och mörkgrön ikring, endast på den igenfallna åkern växer det

löfskog. Och björkarna ha sådana underliga färger. Lifsvarmt rödt och dunkelt brunt, stickande gult och matt blekgult blanda sig om hvarann som öden och människor och jag bara ser och ser — — — — —

Det faller så många vissna löf på stigarna till min stuga och allt bär en kåpa af dagg om morgonen, när jag går ut, och skogen är så aningsfull i sitt sus och lingonen lysa så purpurroda som glöd, som inte ha långt kvar till aska. Det är en spröd skönhet, en bröstsjuk skogsdrofning, som är mitt sällskap.

Som du vet skref jag litet då och då till tidningarna under min Stockholmstid, jag har ett ämne nu, som jag arbetar på. Men jag brådskar inte, jag har nu nästan ett år på mig, och jag vill söka göra det, som om det vore mitt enda, mitt första och mitt sista. Dess- emellan skrifver jag någon liten bit, en berättelse eller en dikt, det hjälper också upp kassan något.

Från vintern talar han mera om sitt arbete. Det lider bra och han hoppas mycket af det; stundom sätter han in en eller annan liten händelse från hans skogsvandringar. Så till dömmes:

— — — Jag har sett något så egendomligt i dag, du. Under en hel mängd granar lågo afbrutna eller afbitna kvistar, alla de långa nya årsskotten lågo och grönskade på den hvita snön. Det kommer mig att tänka på en gammal saga som jag hörde som liten, och som förklarar det. Det stundar bitter nöd i skogen, och de muntra ekorrarna ha ingenting att lefva af, alla kottar äro slut, fjolårets äro uppätta och sommaren har gifvit få nya

och det är många långa mil efter ollon. Då tittar hungern in i boet, och ekorn hoppas från stam till stam, från gren till gren. Han svälter och alla hans. Hans sorg öfvergår i full förviflan. Han springer af och an i de höga träden, från gungande gren till gren. Ingenstädes föda för hungrande strupar. Han stannar uttröttad i en hög gran, nästan vild biter han i de friska skotten och kastar ned dem på snön, den fräna syran slår honom i halsen och smärtan låter honom glömma hungern. De mjuka skotten bilda en grön matta under trädet, så slår han sig ned på grenen och hungrar till döds. När de små frusna fötterna ej längre mäktat hålla honom kvar och han faller, skall han hvila mjukt på färskt grönt granris i den hvita snön — — — — —

Annars talar han mest om den djupa härliga stillheten, den klara välgörande stillheten, som nästan får lif och skepnad under hans ord, i så många hänfödda bilder talar han om dem. Och skogen och vintern bli lefvande väsen i hans skildringar; hans bref får en rytmisk klang, som vore de dikter.

7 januari.

Nu är allt snö och hvila och tystnad och ensamhet. Från mitt fönster ser jag, hur flingorna falla, tumla ikring läfta och ljudlösa, på grenarna ligger ett bländande, svällande lager, örter och gräs och starr höljas i hvita skrudar. Hvilan har kommit — — — — —

Skogen sofver. Blott de högsta trädens toppar vagga stundom vid en susning; drömma, drömma — — — — —

Sakta glider dagen hän, solen sjunker, röd och flammande i fjärran; drömma, drömma —

Sakta glider natten hän och gryning stiger gul och kylig öfver skogen; drömma drömma — — — — —
Drömma, att du varder ett med skogen, att du andas i dess andning, att du spirar på dess tufvor, att du sofver i dess hvila, att du väntar på dess vårar; drömma medan flingor falla, tumla ned mot hvita drifvor, lätt och ljudlöst, hvitt och stilla. Drömma, drömma —

I april hade han redan sin bok färdig. Han hade arbetat hetsigare på den än han själf ämnat; nu skulle han hvila sig ett par veckor och sedan resa upp till hufvudstaden med den. Han kom aldrig dit. Utan att någon annan haft vetskap om hans kläna kroppsdaning, som han dolt noga som man döljer ett lyte, hade vi dock anat att han var sjuklig, men fastän ingen hade kunnat tro, att döden, de lungsiktigas död, skulle vara nära.

Vi bägge andra vänner träffades i hans stuga vid hans dödsbädd. Vemodigt omtalade han, att han offrat sitt arbete åt "döda sjön", på hvars botten det nu hvilade. Men på skrifbordet låg ett skrifvet blad, hvar på stod några få ord:

Solnedgången brinner röd och gyllene öfver sjön, sjöns vågor taga dess färg och lysa brinnande röda och gyllene äfven de, men min håg står till de fjärran landen borta vid aftonrodnadens flammor. Jag löser båten och ror hän mot dem. Det är långt att färdas, men till sist är jag framme vid den andra siranden. Det är långt ännu till landen borta vid aftonrodnaden, men de lysa oförminskadt röda. Jag ser mig om — och allt guldet på böljorna är borta, de gå mulna och mörka och ha färg af de höga skogarna och af döden. Och jag känner, att jag har färdats öfver Döda sjön på väg till solnedgångens röda land. Mitt arbete var en suck efter hvila, det må stanna kvar där döda sjöns våg rullar — — —

RUBEN G:SON BERG.

Blodets oro.

NÄR I LJUSNANDE VÄR MIN STUGAS
skyddande björkar

pyddes med spirande blad — drömde
om sommar min själ.

Sommarens mognade prakt och doften
af mejade ängar

fyllde med vemod mitt bröst, minde mig
ständigt om död.

Hösten blef för min dröm befrielsens
ljufliga årstid,

men af fallande blad tyngdes mitt sinne
till sorg.

Vinterns gnistrande köld och dånet af
frysande sjöar

band min långtande själ, kom mig att
drömma om vår.

Så har jag vandrat och väntat och drömt
och längtat och letat,

vintrar snöat och snön smält och fallit
på nytt.

Men fast åren förgått och dagar svun-
nit och nätter

djupnat, ljusnat och dött — finner min
längtan ej mål.

OVE EKELUND.

Elisabeth Warling.

En bortgången konstnärinna.

"HON AR VARD ATT LARA KANNA, JAG MENAR hennes arbete, henne själf får ni nog svårt att träffa", skref René för flera år sedan om Elisabeth Warling, den nu för någon tid sedan i sitt hem i Stockholm aflidna konstnärinnan.

Den som skrifver dessa rader såg heller aldrig fröken Warling. Hon hörde inte till dem, som synas ute bland människor. Men af hennes verk och af hennes vänners omdömen skapar man sig en bild af denna slufna, ömtåliga, förnäma konstnärnatur — en intagande bild, en vemodig bild också, ty där fattas den praktiska, kloka beräkande sida en konstnär bör vända ut åt världen om han skall bli en succès — i lifstiden. Så fick hon också kämpa med svårigheter och motgångar under de år, som äro de svåraste: de, då konstnären lämnar akademiens stöd och stipendiernas och skall efter de öfliga studieåren i utlandet utan hjälp, af egen kraft skapa sig en ställning, en tryggad existens. Den kampen tog henne också hårdt. Konsten var henne alltid kär och dess utöfvande en lycka, men sedan skulle ju konstverken protegeras ute i världen, och den konsten förstod hon ej. Under några af sina sista lefnadsår var fröken Warling klen och hennes arbetsförmåga nedsatt. Hon hade just begynt att lefva upp på nytt och återfå sin fulla skaparkraft, då hon rycktes bort för några veckor sedan af sviterna efter en operation. Hennes sista arbeten voro en serie färgstarka akvareller hufvudsakligen målade i Arild,

där hon tillbragte sommaren tillsammans med sin vän från akademitiden Charlotte Wahlström.

Annars var Elisabeth Warling porträttmålarna, de flesta porträtt äro kvinnoporträtt, utförda med mjuk penselföring och på en gång klara och milda färger. Ett af de vackraste är porträttet af Charlotte Wahlström från tiden efter akademien, ett själfullt kvinnoansikte med ljus öfverpanna och ögon. Men

Amor smed. Efter en oljemålning af Elisabeth Warling.

att Elisabeth Warling äfven kunde träffa ett manligt ansiktets karaktär, visar bl. a. porträttet af aflidne riksantikvarien Hildebrand.

Elisabeth Warling var också genremålarna. Bekant för en stor publik är taflan med de två barnen, öfvergjutna af brasans gyllene skimmer. Den lille "Amor smed" är också ett bevis på hennes talang i denna genre. Tyvärr går taflans koloristiska charm förlorad vid en reproduktion. Till samma gren af hennes talang höra också hennes behändiga illustrationer till Anna Wahlbergs "Prinsessans Visa". Dessutom fanns det en humoristisk ådra hos Elisabeth Warling, som bl. a. sökte sig utlopp i lustiga och träffande karrikatytyrer. Idun har vid ett tillfälle publicerat några af dessa. Det omdömet om Elisabeth Warling tyckes vara sällsynt enhälligt, att hon var en fin och begåfvad personlighet med ett värmande väsen, ett rikt hjärta. För hennes närmaste vänner och anförvanter är hennes plötsliga bortgång ett hårdt slag, för den svenska konsten en förlust.

Komedianter i dimman.

AF ELISABETH KREY.

(Forts. o. slut.)

DE VÄXLADE NÅGRA SNABBA repliker, då ordet Paris oupphörligt återkom, och under tiden studerade de hvarandra. Visserligen kände de starkt banden från ungdomsgemenskap med minnen som blanda sig i hvarandra, men det var dock två främmande människor, som gingo sida vid sida och letade efter en gammal förtrohet.

Han ser ut som en dandy, tänkte hon kritiskt, det är naturligtvis alla hans pengar, som fördärfvad det gossaktigt mänskliga hos honom, det finns inga människor, som fortare få sin nationalitet utsudd än svenskarna. Jag skulle kunnat våga mitt lif på att han var engelsman för en liten stund sedan, då han kom gående mot mig öfver gräset. Det är bara när han talar, och förmodligen bara när han talar vid någon som kände honom förr i världen, som han får det där kamratligt bohemaktiga från Paris.

Carl Elving gick och tänkte på att så fulländad dam som nu, hade Lena aldrig varit förr, hon hade det där tusan djäkla också. Omedelbarheten var förstas sin kos, men i dess ställe fann han en ny charm, en mjukhet och någonting skälvande kvinnligt, som Carl Elving var mycket mottaglig för. Han hade en gång varit förälskad i de där små händerna, men då syntes hon själf oändligt aflägsen, som en gudinna på ett moln, borta i någonting främmande, hvad det nu var, han själf hade för öfrigt också varit insvept i någonting, i en dröm förmodligen, och seff människorna genom en dimma. Det var år sedan han ens tänkte på Lena, men nu kom han ihåg att han hört något om angripna lungor. Hon såg då inte alls ut som f. d. lungsiktiga bruka med ett steladt uttryck i blicken. Hvarför skulle det också vara sant?

— Låt oss bara tala om Paris, sade hon. Låt oss hålla på att säga: minns ni den gången och den och den?
— Ja visst, sade Elving, "Bonjour, Suzon, es-tu toujours la plus jolie?" det är den frågan som hvarje individ ställer till den plats där han varit ung. Paris är ett hål, det vet ni väl — nu för tiden. När Fred och Marja och ni och jag bodde där, var det världens mest bedårande stad.
— Målar ni än? frågade hon.
— Nej, hvarför skulle jag måla?
— De usla pengarna, tänkte hon. — Och era dikter? Hur många diktsamlingar har ni nu färdiga?
— Å, mina dikter!

— Men hvad gör ni då?

— Jag förbereder ett band reseminnen, en historisk undersökning af Madame Pompadour och Marie Antoinette, en afhandling om djupvattensfisket vid Shetlandsöarna och en roman från troglodyttiden. Är ni nöjd?

— Skämta inte, jag vill veta hvad som blifvit af Carl Elving.

— Veta, det kan ni inte få, det är ingen-att veta, men ni kan få se litet af mig, om ni kommer med.

— Hvar?
— Till min håla.
— Bor ni här?
— Jag har åtminstone ett hemvist i London, som jag gärna vill visa er. Kom med och ät lunch hos mig.

Lena tänkte på den tidiga kalla middagen i pensionatet, som varit hennes perspektiv för en halffimme sedan, och samtyckte utan tvekan. Det påminde starkt om Paris, då de alltid varit tillsammans om söndagarna, hela kotteriet med Fred och Marja i spetsen. Nej, allting var olika, Marja var död och Fred visste ingen hvar han fanns, hvarken i denna världen eller den andliga, och Carl var numera kosmopolitisk rik man, en okänd kvantitet, men förmodligen ingen "quantité négligéable". Men i den stämning af ungdomsminnen och lockande ovisshet, som behärskade henne, kände hon sig färdig till nästan hvad som helst.

Carl Elving ropade an en bil på gatan, hjälpte Lena upp i den och slängde en adress till kusken. Den lilla smak af äventyr, som hon började känna i gommen, piggade upp hennes lufsandar. De foro mot Piccadilly, genom Strand och fördjupade sig i det söndagstomma City.

Solen sken skarpt och gult som en död sol öfver en underjordisk värld. Dimman låg på lur som Fenrisulfven för att sluka den, men Lena njöt af farten, af att vara midt i trafiken, liksom omspolad af London, af att ha Carl Elving, som var ett stycke af hennes ungdom, bredvid sig och tänkte icke på någonting.

— Hvar finns Fred nu för tiden? frågade Carl, sedan de talat om något helt annat.
— Han ligger i Skottland för att fullborda ett vetenskapligt arbete, sade Lena och rodnade till sin egen förvåning och förtrytelse. Att hon rodnade så där, blef långsamt alldeles blodröd ända upp under hatten, och så långsamt hvit igen, kom Carl att tänka på Paris, där de sinsemellan brukade kalla henne solnedgången, därför att blodet sköt upp i hennes kinder vid minsta anledning. Var Fred en anledning? Denna charmant unga dam kunde väl väcka en mans passion, äfven om han som Fred brunnit ner en gång för en annan.

Hon vände hufvudet mot fönstret, och Carl såg endast den svarta plymhatten, en fin nacklinje med en bit af det kopparfärgade håret, som han i sin ungdom drömt om att få måla. Det låg år af erfarenhet och hvad man kallar utveckling mellan nu och då, men han skulle inte ha kunnat säga hvilket positivt resultat de fört med sig. Han hade varit en drömmare, hvad han nu var, visste han inte längre. Rikedomen, som kommit ramlande öfver honom utan att han hade en aning om att den skulle komma, hade blifvit hans öde. Han hade ärligt försökt att förbli en gentleman, resten fick man på ren svenska ge f—n i.

— Carl Elving, detta är förtjusande, sade Lena på sitt impulsiva sätt och lade handen på hans arm. Han klappade den lilla handen och mindes Paris för tio år sedan eller hvad det nu var.

Bilen hade kommit in i ett nätverk af smågator. Den körde uppför backar och rundt

hörn, stannade till sist framför ett hus, som såg övergifvet ut. De gingo genom rymliga förstugor uppför mörkpolerade ektrappor och kommo in i en tambur, där en betjänt stod färdig att ta emot dem. Lena kände sig som om hon repeterat ett engelskt societetsdrama, ungefär i stil med Thankeray's andra hustru, eller något i samma förlagade stil, som gripit henne i hennes första ungdom.

Det var ett gammalt hus med rummen nyckfullt spridda i krokarna och hörn, ett här, ett där. Alldeles för sig låg en grön salong i empire med ljuflika proportioner, åt ett annat håll hade man en mörk matsal med ek-möbler från Devonshire; så följde man en ormande korridor med etsningar af Brangwyn och Zorn till våningens förnämsta rum, ateljén, med dess jättespis, komponerad af Adams. De höga fönstren sögo in allt hvad som fanns att få af ljus i den af dimman hotade londondagern.

Det slog Lena med ens att i detta rum arbetade ingen konstnär. Här var för mycket böcker, konstverk, bibelots. Här var trångt trots att det fanns ett stort stycke tom golfyta, den sanna atmosfären af arbete saknades. Men hon behöll sina intryck för sig själf. Hon hade ingenting att invända mot rummets konstnärliga förfining och dock...

Carl Elving satte henne i en stor stol och ställde en vas med mimosa framför henne.

— Era blommor, inte sannt?

— Inte numera. Inbillar ni er att en skådespelerska får vara skälfvande och sluten inom sig själf?

— Ni är inte skådespelerska?

— Jo, förlåt, talangfull till och med, enligt pressen. Längre har jag inte kommit. Trodde ni att jag alljämt skulle framhärda i att vara familjeflicka med smak och fallenhet för bohemi som i Paris?

— Å, i Paris var ni prinsessa hvarken mer eller mindre. Ni värdigades umgås med hopen men aldrig som dess jämlike. Fred och jag bugade och bugade för er invärtes. Men ni såg ut öfver våra hufvuden — efter prinsen. Säg mig, har han kommit?

— Ni talar så vackert och orimligt, att det är alldeles som förr, bara vår ungdom som fattades — som runnit bort i sanden. Nej, så här kan vi inte få hålla på. Ni får inte göra mig sentimental. Jag blir som en missroman då, oläsbar. Och ni tycker bäst om Maupassant, det minns jag.

Carl Elving hade gifvit order om att det skulle serveras i ateljén, nu gick han ut och ordnade med vinet och Lena blef ensam en stund. Det stod ett stort dampporträtt på bordet vid det ena fönstret och retade hennes nyfikenhet, men hon vill inte ge vika för den. Hvad hade hon med Carl Elving att skaffa?

Då kom det plötsligt öfver henne en dum önskan att använda honom som ett slags motgift mot Fred. Hvarför i himlens namn skulle hon låta Fred fördärfva hela tillvaron för sig? Hvarför skulle hon inte ta hvad som bjöds? Flirta med Carl Elving kunde inte vara orätt. En världsman som han skulle förstå hur långt leken kunde drivas innan den blef farlig. Så pass mycket skådespelerska var hon väl, att hon kunde hålla en flirt gående ett par timmar, utan att visa att hon invärtes var full af förtviflan och oro. Om det nu inte bara var en öfverenskomelse mellan henne själf och hennes själ, att allt skulle vara nattsvart, när inte Fred var med längre.

Carl Elving kom in i rummet med rosor. Det var som om någon sagt: Plats på scenen och Lena väntade sin entré. Han kysste hennes hand och förde henne ceremoniöst till bords. Lena försvann i den stora karm-

stolen och betjänten staplade kuddar af velours d'Utrecht omkring henne som om hon varit en ömtålig vaxdocka. Alltså fransk komedi. Monsieur, Madame, Jean. Monsieur, 35 år, "har lefvat", som det heter i alla franska komedier med själfaktning, blond, elegant, bär mustascher, har en smekande röst och behagliga rörelser. Madame, 30 år, nej 28 lät bättre, en rödblond skönhet af nervös typ, har en man som tycker om hästar, hundar och les petites dames des Batignolles. Så dum hon kunde vara. Aldrig skulle Carl och hon bli annat än två hederliga människor från Sverige, som... Då fångade hon en glimt i Carl Elvings blick, då han såg på henne, och rollen tycktes henne passa som en handske. Hon blef strålande spirituellt, och när lunchen skridit fram till ett lämpligt ögonblick, sjöng hon en fransk visa om en liten herdinna, som inte tordes gå ensam i skogen. Hon gaf imitationer af de gamla damerna i pensionatet där hon bodde, de gamla engelskorna med sina pillerburkar och sin passion för bridge och kyrkogång, och hon stämde en mandolin, som Carl Elving lyfte ner från väggen och gnolade en het spansk visa, som man egentligen borde dansa till.

På Carl Elving verkade hon som en uppenbarelse af den Lena han alltid sökte efter förr i världen, men som då gömde sig och drog sig undan, då man ville komma åt henne. Att han aldrig fått veta att hon hade detta inom sig, att han kunnat låta henne gå utan att lära henne älska i Paris den gången.

Lena bad om en cigarett. Men då hon närmade sitt ansikte till den lilla sprillampan för att tända den, tog Carl den varligt ur hennes mun och kysste henne.

Hon rörde inte en muskel, satt som förstened, men tårarna började långsamt droppa ner för hennes kinder. Hon slöt ögonen för att hejda dem, men de runno endast stridare, och i stället lade hon hufvudet på armen och snyftade som ett litet barn.

Det verkade som ett slag i ansiktet på mannen midt emot henne. Han var ond och förvirrad. Han kände sig som en gymnasist ertappad på förbjudna vägar, han stammade och visste inte hvad han skulle säga. Inom sig svor han öfver ett pinsamt och i hans tycke alldeles onödigt trångmål.

Hon torkade sina ögon och försökte småle och låtsas som om ingenling händt.

— Nej, det är jag som burit mig dumt åt, sade hon till hans ursäkter. Det är bäst jag går nu. Jag trodde jag skulle kunna... Om det bara inte varit för Fred...

Carl Elving hörde inte det sista. Då han vände sig om, såg han hvad han inte märkt förut: dimman, den riktiga gula Londondimman, som gör London lika ofarbart som djungelns hjärta, var öfver dem.

Situationen var verkligen obehaglig. En halfgråtande förolämpad dam, en fördärfvad lunch, ett förstördt humör med dess följder för honom af själfrannsakning och samvetsqual, och så till råga på allt kunde de inte bli hvarandra kvitt. Med allra största sannolikhet skulle Lena inte kunna komma från det innersta City till Kensington, där hon bodde förrän i morgon bittida, i all synnerhet som hon hade ett stycke att gå från den underjordiska järnvägen till sitt pensionat. Man gick vilse bara genom att svänga om ett gathörn i ett sådant väder, och han hade aldrig upplevat en londondimma som lättade mot kvällen. Men han visste inte hur mycket erfarenhet hon ägde af detta naturfenomen, och ögonblicket var inte lämpligt att förklara hela vidden af situationen för henne.

— Ni kan inte gå hem, det finns ingen möjlighet. Jag beklagar, men hvad skall vi ta oss till? Jag kan lämna er ensam här inne, men det är också allt jag kan stå till tjänst med. Londondimman är en mäktig herre, som ni kanske inte gjort bekantskap med förut.

— Nej, gå inte, sade Lena, sätt er därborta och låt oss försöka komma öfverens om hvad vi skall ta oss till.

Lenas yrke hade vant henne vid att reda upp svårigheter, detta var en af de mera pröfvande, men hon hade sig själf att skylla. Hon fattade ett raskt beslut att försöka bringa det strandade skeppet på rätt bog igen. Carl Elving tog deras missöde en smula för tragiskt. Hon bannlyste den vision hon fick af pensionatet, där alla skulle vara öfver henne som hökar med frågor om hvar hon varit i denna förfärliga dimma, hur hon kommit hem, hvad hon känt, hvad hon tänkt, hvem som hjälpt henne och dylikt i det oändliga. Hon tänkte sig i alla händelser endast några timmars uppehåll, och på sin höjd en för sen ankomst till den odrägliga samlingen kring kvällsbordet.

Carl gick af och an i rummet, närmast lik en äkta man som känner sig uttråkad på sin fru.

— Jag försöker tänka hur vi skall ställa det för er, sade han, men det var inte sannt. Han var för mycket ur led och vid misshumör för att tänka på någonting.

— Bry er inte mig, kom och sätt er och berätt mig något om er själf! Dimman blir ett senare kapitel.

Berätta om sig själf! Det var då också en idé i ett sådant ögonblick. Hans förargelse öfver Lena tilltog. Svenskor äro de omöjligaste varelsor Gud har skapat, tänkte han. De förstår aldrig att ta en sak för hvad den är. Allt skall göras underbart och transcendentalt och himlastormande. Han rökte tyst en stund, och tanken på att hämnas på Lena dök upp och tog form. Han skulle verkligen berätta något, som skulle göra klart för henne hur öfverspänd hon måste förefalla en normal man. Och plötsligt kom han ihåg en annan flicka, som också brusit i gråt, då han kysste henne. En svenska naturligtvis. Deras tårekälla tycktes ständigt flöda för beröringen af en mans läppar.

— Jag skall försöka göra er till viljes, sade han, och Lena hörde på den kallt artiga tonen, att han önskade henne tillbaka till Sverige eller hvarst som helst utom i sin närhet i det ögonblicket.

— Det var en gång när jag låg i Uppsala. Ni har förstas varit där? Inte! Men hvar har ni då tillbragt er ungdom? I Helsingborg, å gudbevare oss! Då vet ni inte hvad en ljus majnatt i Uppsala vill säga: Sång, punsch, älskog och en smula mystik. Man går däruppe i Uppsala och dillar, vet ni. D. v. s. man gjorde så på min tid. Officiellt studerade jag medicin. Gud skall veta att det endast var officiellt. Låg fem terminer på medikofilen, som nu är afskaffad, välarlade ynglingar tog den på en termin. Gick och drog utåt Vaksala och Flottsund med en blond studentska. Inte er typ, mera sköldmö, men skälfvande och ung och varm, trots den där förnäma oåtkomligheten, som brukar höra till sköldmötyn. Den är för kall för mig, som ni kanske kan förstå.

Det där skulle vara ironi, den första snärtan i den afbasning af Lena, som nu skulle följa.

Carl Elving hejdade sig ett ögonblick, konstnären inom honom hade rört på sig. Han såg hela den våren i Uppsala, den lilla flickan som han kysste en majnatt och sig själf som en ung student, himlastormande, het, orolig, odräglig för världen och för sig

(Forts. sid. 34.)

Omedelbart före den stora omröstning angående kvinnans rösträtt, som ägde rum i staten Newyork i slutet af förlidet år, tillställde rösträttskvinorna en demonstration, omfattande 45000 personer. Vi se här rösträttståget vandra ned för 5:te Avenyen i Newyork. Kvinnornas vännar kommo icke i majoritet, men de hade ökats med en half miljon röster och kvinnorna voro icke mera nedslagna af valens utgång än att de på nytt begynte agitationen så fort resultatet blef känt.

DET STORA FREDSKORSTÅGET

EN AF DE MERA framstående kvinnliga journalisterna i Fordexpeditionen, miss Alice Lawson, pressekreterarens närmaste hjälp, har varit vänlig att för Iduns

HENRY FORDS fredsexpedition är folkens värdjan till folken, sade Jane Addams. "Man vet aldrig," sade hon, "då fredspilgrimerna stego ombord på Oscar II och modigt reste i väg för att göra slut på kriget, man vet aldrig när ögonblicket är inne, då folkens känslor kunna fatta eld. Expeditionen kan bli den fackla, som länder en låga, hvilken breder ut sig till en väldig eld. En eld som sveper öfver världen med en enda mäktig önskan om fred."

Henry Fords fredsexpedition är icke några kvinnors impulsiva företag och heller inte ett obefänsamt tilltag af några män, det är ett uppriktligt och allvarligt försök af män och kvinnor i samarbete att upprätta fred på jorden och människorna en god vilja.

räkning nedskrifva denna lilla skildring af Fordexpeditionens förhistoria och af några af dess mest kända kvinnliga medlemmar.

I september 1914 kom Rosika Schwimmer till Newyork för att i namn af många kvinnor från Europa uppmana Amerika att sammankalla en konferens af neutrala nationer för att göra slut på kriget. Tidningarna togo upp och spredde hennes idé, hon framlade den för Amerikas regering och reste sedan öfver hela Amerika för att väcka opinion för tanken. Så bildades kvinnornas

fredsförening med Jane Addams, Amerikas mest kända och älskade kvinna, i speisen. På våren 1915 hölls den internationella kvinnokongressen i Haag. Fords fredsexpedition har sitt ursprung i den kongressen, säger mrs Frederich H. Holt från Detroit, Henry Fords egen stad. Tiden är måhända ännu icke mogen för fred, men jag hoppas och tror att

1. Ford-expeditionens styrelse: stående från vänster till höger: förläggaren Benjamin Huefsch, teol. o. jur. doktor Charles Aked, domaren Ben Lindsey, m:me Rosika Schwimmer, bankir Frederick Holt, och mr Fords personliga representant Gaston Plantiff; sittande från v. t. h. mr Fords sekreterare Louis P. Lochner, mrs Mary Fels, mrs Lola Lloyd och styrelsens ordförande, doktor Jenkins Llyod Jones. 2. Mr Henry Ford. 3. Grupp

af kvinnliga journalister och andra bemärkta medlemmar af expeditionen: mrs Henry Jones, miss Katherine Leckie, chef för pressafdelningen, mrs Holt, ledande kraft i kvinnornas fredsförbund, miss Teickner och miss Alice Lawton två Newyorkjournalister. 4. Det stora Fordmötet i Musikaliska akademien. 5. Ford-expeditionens medlemmar intaga middag å Grand Hotell. 1. Wickman foto. 3 o. 4. O. Ellqvist foto. 5. Pressfotobyrå.

denna icke-officiella konferens, som vi skola hålla kommer att när tiden är mogen leda till en officiell konferens, som skall uträtta ett fruktbarande arbete.

Kvinnor med olika intressen äro representerade i fredskorståget. Bland dem är miss Devereux Blake, föreståndarinna för en skola i Newyork. Det var hon som författade Barnens fredspetition. Detta dokument var under tecknad af trehundra tusen barn och en kvarts mil långt.

Mrs Alice Park från Californien har arbetat mycket för fred och kvinnans rösträtt. Då hon blef inbjuden att fara med mr Ford höll hon fredsföredrag i San Francisco. Ögonblickligen ordnade hon sina affärer, bommade sitt hus och for tvärs öfver den amerikanska kontinenten. Hon hann fram till Oscar II tio minuter innan den lade ut från kajen. Mrs Park hoppas att fredskorståget skall sätta fredsmaskineriet i rörelse, hon är endast bedröfvad öfver att det icke förr kom i gång.

Senator Helen Ring Robinson från Colorado, den första kvinnliga senatorn i Förenta staterna, är också en fredspilgrim. Detta stora pilgrimsståg, är ett försök att mobilisera den allmänna fredsoptionen. Det är också ett försök att systematisera fredsdoktrinen, liksom krigsdoktrinen har systematiserats af militära krafter.

Alla män och kvinnor i fredsexpeditionen ha ett gemensamt syfte. De tro alla att de neutrala äro skyldiga sig själfva att icke stå kallt bredvid, medan Europa går sin undergång till mötes, utan i stället förena sina stämmor i julhälsningen "frid på jorden, och människorna en god vilje."

ALICE LAWTON.

"Lars' syster."

IDUNS VADJAN OM HJÄLP TILL LARS syster har icke förklingat ohörd. Vi kunna i dag redovisa för en vacker summa, hvilken öfverlämnats till henne genom en person, som genom sin slumverksamhet är väl förtrogen med hennes förhållanden. Vi avsluta dock icke insamlingen ännu, då vi hoppas, att genom ytterligare gåfvor kunna ge den gamla en liten hjälp för ålderdomen, då det är svårt att förtjäna bröd för två.

Lars syster har aldrig förr sökt eller tagit hjälp. Hon har varit försynt och stolt. Icke heller denna gång har hon bedt om något. Hon har med lugn förtröstan sett framtiden an. Här är nu ett tillfälle att visa, att den, som arbetar och sträfvar och gör rätt för sig i ett långt lif, den blir också hjälpt på ålderdomen.

REDOVISNING:

Fru S. R. 5: —, N. M. P. Helsingborg, 25: —, Kristin Andersson, Mora 2: —, Från 3 systrar 15: —, Anna Tivell, Alfkarleö 5: — Gösta, Ingrid, Stig 5: —, I. och J. L. R. 5: —, O. Andersson 5: —, Kristianstad 1: —, E. Hedman, Grefg. 48, Sthlm 5: —, C. R. Gefle 3: —, Fem barn på Zinkgrufvan 5: —, H. E. Kumla 2: —, M. B. Eslöf 5: —, K. L. Flyinge 1: —, Läsare af Idun 2: —, Lilly Osterblad, Malmö 5: —, Fru Augusta Friberg, Waldemarsvik 2: —, Okänd 2: —, Från en syster, Norrköping 2: —, Borgmästare Hoppe, Malmö, 3: —, Thyra Liljekvist Borlänge 4: —, M. Bredberg, Uppsala 1: —, E. W. 5: —.

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

Idun

Älskvärdt och näsvist kring dagens »on dit».

MITT HERRSKAP! LÄT OSS TALA RENT UT med hvarandra! Om det fattades något i att göra detta års julfest parodisk och fylla ens hjärta af bitterhet och skam vid tanken på, att det är äminnelsen af Kristi födelse vi fira, så är det den beväpning och mobilisering af barnkamrarnas folk, hvartill julen oblygt tagits som anledning.

Det är icke nog med att Europas värnpliktiga miljoner ligga stympade och stumma i jorden eller i skyttegravarna ställa in sig på att möta samma död i samma grymma form — af mordandet skall dessutom göras en jullek och förstörelseredskapen tjäna som modell för julklappar! Och så skall kriget flytta in i barnens föreställningsvärd som något roligt och sälligt och själfallet, och ju finare barn man är och ju förmögnare ens föräldrar, ju mer illusoriska och inventiösa krigsleksaker kan man få: fältmässiga rekylerande kanoner, med riktiga projektiler, befästningar med taggtråd, vargropar och skyttegravar, zeppelinbomber och soldater med grymma grin, som ge full illusion af bajonettanfall. Och så fyllas barnkamrarna af knallar och kulor, af stridsrop och hurrarop, man segrar och besegras, fylles af jubel eller hämnd — allt till äminnelse af fridsfurstens ankomst, hvars budskap vi varit för svaga och usla att mottaga, annat än skenbart, hvars fredsrrike vi icke trott oss själfva om att våga beträda.

I Amerika har organiserats en stor fredsrörelse bland barnen och deras uppfostrare arbeta medvetet på att tidigt implanta i de små, att mod och tapperhet och bragder kunna öfvas i världen äfven utan samband med krig, och att fred icke är något lumpet och föraktligt utan något stort.

Ät detta skrattar man i Europa och tror sig vara klokare!

Ätminstone tyckes det anses här i vårt neutrala Sverige som höjden af verklighetssinne och modern uppfattning att anamma kriget ända in i dess barnkammarkonsekvenser. Med det verklighetssinnet kommer det till slut så långt, att det inte återstår någon verklighet mer kvar att ha sinne för!

Det finns ett annat land i Europa, sköklad, plundradt och blodbestänkt. I det landet ha kvinnor sluttit sig tillsammans för fredsarbete genom uppfostran af barnen — dem de ha kvar. Det är deras enda hopp för framtiden, det enda de tro på.

Ställ bredvid dem de svenska medelklassföräldrar, som uppmuntra sina gossar i krigslust.

Hvilka ha vetat mest om krigets verklighet, hvilka ha förstätt att dra de rätta konklusionerna af hvad som sker?

(Forts. o. slut fr. sid. 31.)

själ. Men hon hade funnit honom underbar. Förmodligen. Han såg en glimt af den nästan öfversvinnliga charm, som strålat från den lilla flickan, han mindes henne en natt uppe i hans lilla urblekta vindskupa till studentrum, när han ville hålla henne kvar, och hon sträckte ut handen mot gryningen utanför det öppna fönstret och sade:

"Min själ vill ut på mera vida fåg och hafva morgonrodnaden till vingar."

Hon begärde det omöjliga, naturligtvis. Hon begärde, att deras förhållande skulle vara hvad intet mänskligt förhållande kan vara, en ständig fortvaro af de allra mest extatiska stundernas berusning. Kroppen fick icke räknas, och deras famntag skulle vara genomglödande af en själens svindlande hänförelse. Hon gick under på sina kraf. Det var vansinnigt, orimligt, svenskt. En man brast under sådana villkor, han stod i alla händelser icke ut, och hon hade slutat sitt lif med ett revolverskott. Ar efteråt, det var sant, men i alla fall.

Hur mycket af detta Carl Elving berättat för Lena, visste han knappast. Det förflutna hade fångat honom, hans gamla begrafna jag stod upp och agerade som om det varit levande och icke ett dödt förflutet. Att han varit förargad på Lena hade han glömt, liksom att fabeln skulle haft en adress till henne.

— Man är ung och dum, inte sant, sade han för att öfverskylla den stämning af ånger och vemod som gripit honom.

— Hon var förmodligen den enda kvinna ni någonsin älskat, sade Lena, gripen af hans berättelse. På samma gång kunde hon inte låta bli att undra, om hon skulle våga berättat honom om sig själf. Ögonblicket var inte lämpligt. Det är alltid svårt för en kvinna att få en man att lyssna, men ännu svårare, när han råkat i en sentimental stämning öfver sina egna ungdomsminnen. Hon tve-kade.

— Den enda kvinna jag älskat, säger ni, Lena. Och jag hade alldeles glömt hennes tillvaro till just nyss.

Detta var endast till hälften sant, ty han såg henne alltid för sig, då han reste hem till Sverige. Hennes ansikte följde honom hela vägen på tåget, och till Uppsala hade han inte vågat sig på mången god dag. Där skulle han möta henne i hvarje gathörn, och hon skulle ställa honom till svars för allt hvad han icke utfört. Egentligen hafade han att fördjupa sig i minnen. Det var ofruktbart och ovärdigt en man.

— Vi ha en engelsk stockvedsbrasa i gröna rummet, om ni vill flytta dit, sade han i sin vanliga världsmannaton. Den kan ändå inte stänga ute dimman. Känner ni hur det svider i hals och ögon, och ser ni hur tjock luften står härinne?

— Jag vill hellre vara kvar här, sade Lena, jag har liksom vant mig vid den här omgifningen.

— Som ni vill. Då sätter vi oss framför spisen här och ni talar om hvad ni har för er i London, och hvad era planer för framtiden är. Tonen lät älskvärd, men intresset bakom orden var tydligen minimalt. Men den lilla skymt af deltagande för hennes öde, som hon tyckte sig spåra, blef för mycket för Lena, van som hon var vid veckor af ensamhet och grubbel öfver sitt eget öde.

Jag måste tala med en förnuffig människa om Fred, tänkte hon, och Carl Elving, som känner oss båda skall få hjälpa mig att reda ut saken. Och så dök hon in i sin bekännelse hufvudstupa enligt sin vana.

— Hvad jag gör i London, hvad jag verkligen gör? Jag väntar på Fred. Jag försöker

studera teater och lyckas ibland för långa stunder rycka mig lös och bli intresserad, men så fort någonting dyker upp som anknyter till Fred, och det gör nästan allt som har med passion att skaffa på scenen, blir jag bergtagen igen. Jag håller på att bli tokgig af det. Så nu vet ni det.

— Men kära fröken Lena — —

— Ja, är det inte förskräckligt att en kvinna vid mina år, skall vara så oförnuftigt, bottenlöst förälskad.

Hon kände att tårarna ville komma fram igen, men hon höll dem tillbaka. Detta är som ett rättsfall som framlägges för en domstol, sade hon sig, det måste vara klart och tydligt formuleradt. Ingen sentimentalitet, ingen onödig utsmyckning.

Carl Elving var för diskret för att begära den enda viktiga upplysningen. Hvilken roll spelade Fred själf i denna passionshistoria?

— Om jag bara visste hvar jag hade Fred, sade Lena och hennes röst skälfdde missfänt. Ni vet hur han är. En af de där manliga typerna som dra kvinnor till sig. Han börjar säkert på att bli blaserad på den sensation som eljes är ganska okänd för en man: att kvinnor tigger honom om kärlek. Inte en låg och dålig sorts kvinnor, utan de verkligt stolta och passionerade. Det tror ni inte, förstås. Ni menar att jag öfverdrifver. Framför allt att jag idealiserar någonting mycket banalt för att inte säga värre. Men inte alls.

— Tror ni verkligen, att en stolt passionerad kvinna tigger en man om kärlek?

— Ja, om mannen är sådan som Fred, annars är det otänkbart.

— Får jag lof att fråga hurdan är Fred? Tönen var betydligt spetsig.

— Vet ni inte det, ni som varit hans vän i så många år och bott tillasmans med honom?

— Uppriktigt sagdt, jag vet inte hur ni kvinnor anser honom vara.

— Vi kvinnor, sade Lena och höjde hufvudet, anser honom för konstnär, därför att hans lif bär konstverkets personliga sårmarke. Han hamrar och mejslar ut sin tillvaro, och vi skulle vara lyckliga, om vi finge vara med och räcka honom en hjälpande hand — äfven om det bara vore att ge honom en dryck vatten på vägen.

— Får jag lof att fråga, hvad menas med en dryck vatten?

Lena ryckte på axlarna. Det föll sig svårare än hon tänkt sig, att inför detta kalla analyserande bekänna, att hon varit villig att bli en tillfällig episod i den mannens lif, om han bara sträckt ut handen i det rätta ögonblicket.

Carl Elving fann rollen som biktfader brydsam. Hvad hade han gjort för att få se denna störfloed af lidelse rusa förbi sig? Hvarför skulle, den inte lika gärna riktas till honom? Lena syntes honom eftersträfvarsvärd som aldrig förr.

— Menar ni verkligen, att de stolta, passionerade kvinnor, som ni tycktes förutsätta ha dykt upp ganska talrikt i Freds lif, skulle nöja sig med att räcka honom en dryck vatten som ni säger, och sedan försvinna?

Lena höll hufvudet bortvändt, och hennes röst var färglös och torr, då hon svarade: — Jag tror nog att en och annan skulle vara osjälvisk nog att göra det.

— Det kallar jag inte osjälviskhet, utan kvinnlig sensationslust, tänkte Elving, men han hejdade sig i sista ögonblicket från att säga det, då han lyckligtvis märkte hvilken dom han skulle fälla öfver Lena med de orden. Det var en pröfvande roll hon fordrade att han skulle spela, han var den inte vuxen. Hvarför skulle Fred få all denna lidelse?

Hvarför inte hellre han själf, som skulle vara rörande tacksam och bära henne på händerna.

— Förstår ni och Fred hvarandra, sade han för att komma fakta närmare inpå lifvet.

— Jag förstår Fred, men han inte mig.

— Kära fröken Lena, i sådana här fall förstår man hvarandra eller inte alls. Förresten hur kan ni veta att Fred inte är kvarhållen i Skottland af någon liten kärlekshistoria. Med hans temperament — —

Lena teg ett ögonblick, slagen af denna anmärkning.

— Jag vet att det inte är så, sade hon långsamt. Jag skulle känna ögonblickligen, om det kom en annan kvinna in i hans lif.

— Å, telepati. Ja, om ni står hvarandra så nära... Men hvad vill ni då att jag skall råda er till? Jag vet ju för öfrigt inte alls hvad som förefallit mellan er och Fred.

— Jag kan inte väga hans känslor och hans ömhetsbetygelser på en våg för att ni skall se hur mycket jag fått, och afgöra precis hur mycket jag har att vänta, sade Lena en smula irriterad.

— Ni menar inte, att Fred skulle varit ett sådant ärkenöt, att han inlåtit sig med er och sedan gått sin väg?

Carl Elving var så indignerad, som om han aldrig i sitt lif försökt att kyssa henne i ett ögonblick af svaghet. Men Lena mindes och kunde inte låta bli att småle.

— Ser ni inte, Lena, att ni kastar bort era känslor? Fred må vara aldrig så utmärkt i sitt kall, men som lifskonstnär — nej, om han kan stöta bort en kvinna som ni, då vet han inte mycket om hur man verkligen skall lefva.

— Men jag vet ju inte om han stöter bort mig. Han kan komma i morgon eller inte alls. Det är ju därför jag kommer till er och ber om råd.

— Ni skall naturligtvis glömma honom, ju förr dess hellre. Det finns bara ett verkligt botemedel för en man, och det är en annan man.

— Men inte kan jag komma till en annan man med alla mina känslor vända från honom? Inte skulle den andra mannen vilja ta emot de smulor, som finnas kvar?

— Det skulle han, Lena, sade Elving och Lena ryckte till för tonen i hans röst. Hon blef med ens medveten om hvad hon inte märkt förut i sin upphetsning, att Elving pläderade i egen sak. Det var tio gånger värre än förut, hon såg sig kringränd, fullständigt i hans våld. Allting tycktes hans bundsförvant: dimman, som stängde dem från verkligheten lika obevekligt som om de varit de enda människorna i världen, hans rum, hans lidelse, som hon väckt oförhoppandes, och icke minst hennes våghalsiga försök att lägga sin egen passion blott och bar för en främmandes ögon. Det var prostitution att med öppna ögon ge sig in i en flirt, när hela ens varelse var fylld af en annan, hon måste göra ett slut på detta och samla den lilla stolthet och värdighet hon kunde ha kvar.

— Ni vill inte förstå, sade hon och vände sig rakt mot Elving. När jag kom in här, var jag förtviflad, jag tänkte: allting gör det samma, hvarför skall jag inte ta en smula kärlek, en smula lycka, om den kommer i min väg?

Elving ville komma närmare men Lena hejdade honom.

— Men när ni kysste mig, visste jag med ens, att jag inte kunde vara otrogen mot Fred.

— Men ni vet ju inte — —

— Det gör alldeles detsamma. Min känsla för honom, som han väckt, medvetet väckt, fyller hela min varelse. Om han också aldrig mer skulle komma i min väg, eller om

han kommer likgiltig, främmande, med en annan kärlek i tankarna, — vi kan ju alltid förutsätta detta som en möjlighet — så betyder detta alls ingenting. Det har ni lärt mig nu. Att jag kunde vara så stenblind och inte se det själf.

— Tackar, sade Elving hvit i ansiktet. Ytterst förbunden. Därför har ni således kommit hit. För att lära att obesvarad kärlek har ett positivt värde, är ett ting i sig. Högst förbunden att ha fått bidra till denna uveckling af er erotiska filosofi.

— Å, Carl Elving, var inte bitter, bad Lena. Jag har lidit så mycket, jag lefver i ett sådant tillstånd af ovisshet och inre osäkerhet, som ni säkert inte på länge har genomgått. Och om ni skulle hjälpt mig till en liten glimt af tröst för ögonblicket —

Hon stirrade ut genom ateljéfönstret, och medan hon talade fångades hennes blick af skymten af ett ljus i töcknet.

— O, jag kan se lyktan på andra sidan gatan, sade hon med obeskriflig lätnad. Finns det någon underground här i närheten?

— Det finns en om hörnet sade, Elving motvilligt, men...

— Gud ske lof, så kan jag komma härifrån!

— Det kan ni, men ni vill väl inte gå just nu? Hör på mig en smula. Ni har helsat mig och kylt af mig tjugu gånger på den här korta stunden, ni har kommit mig att begära er himlastormande heft, och ni har slagit mig i ansiktet, förolämpat mig, så att jag varit nära att förgå mig mot er. Och nu vill ni helt enkelt springa er väg, utan att godtgöra. Det är kvinnligt, men inte vidare vackert.

— Hur skall jag kunna godtgöra, sade Lena ödmjuk och förvirrad.

Elving satt hopsjunken i sin karmstol, världsmannen hade fallit af honom som en mask. Hon såg en trött, desillusionerad man på väg mot älterdomen, och hon greps af medlidande, rent mänskligt. Hon gick fram och lade varligt armen om hans hals.

— Res härifrån till Paris, och hyr en ateljé, sade hon. Låtsas som om ni förberedde det där okända mästerverket, som alla konstnärer dilla om. Ni var en gång på väg mot ett mål, men så uppgaf ni allsammans, därför att det syntes lönlöst. Börja om igen!

Han höll ena handen tryckt om pannan. Med den andra famlade han efter hennes hand. Hon blef rädd att detta betydde att han grät, hon hade en stolt kvinnas fasa för att se en mans tårar.

— Res med mig, tiggde han. Jag begär ingenting annat än att ni skall vara där och att jag skall få tala vid er ibland.

— Jag kan inte för Fred.

— Men om inte Fred kommer.

— Visst kommer han, om jag bara har tålmod att vänta. Lofvar ni att fara till Paris? Han böjde på hufvudet.

— Och att börja måla igen?

Han satt orörlig en lång stund:

— Det är vansinne vid mina år, det leder till ingenting, men jag skall försöka, sade han till sist.

— Kom då och följ mig till undergroundstationen, sade Lena, Hon kände sig som om hon utfört ett hårdt dagsverke, som i sin fullbordan visat sig äga oväntade möjligheter af glädje och hopp.

— Lofva mig en sak i er tur, bad han och höll hennes hand, utan att resa sig. När jag kommit ett stycke på väg mot det där okända mästerverket ni talar om, vill ni då låta mig måla er som jag alltid drömde om?

— När ni hunnit så långt, har ni förmodligen glömt, att jag finns till. Men jag lofvar i alla fall, bara ni följer mig härifrån, innan dimman tätnar igen.

EN KAVALJER.

ETT MINNE FRÅN FINLAND. Af AXEL AHLMAN.

NOVEMBERDIMMAN SLOK DEN sista resten af hemlandskusten, och rundt om låg Östersjön, ett enda tjutande grått i grått, ett vintrigt, ovänligt ödehaf, somiskas till raseri af de hagelblandade sydvästbyarna.

Båten kom från England och var destinerad till Helsingfors. Själf steg jag ombord i Köpenhamn och hade valt denna väg helt enkelt därför, att det inte alltid bör vara nödvändigt att skynda sig, att trängas och hetsas på snällfåg och snabbgående postångare. Och ingenting kan vara så nyttigt för en smula trassliga nerver och människotrotthet som några dagar ombord på en ångbåt, som inte fiäskar alltför mycket hvarken för passage-rare eller tid.

Då gong-gongen ringde till middag, hade jag redan hyfsat till mig så pass mycket, som kunde anses nödvändigt på denna båt och i dessa väder, och gick ner i matsalen med en stillsam undran, hvem man skulle taga sin sup samman med.

Bordet befanns dukadt för fyra, och kaptenen presenterade en engelsk pappersingenjör och en baron — ja, låt oss säga von Ranken. Baronen var en sextio års man, ytterst soignerad med waxade, svarta mustascher, gräsprängdt hår och en kropp, som kom mig att tänka på gentlemannaboxare. Af samtalet framgick, att han kom från Monte Carlo öfver London och hade af en eller annan nyck valt just denna route hem. F. ö. besatt han i hög grad den habila lätthet att samtala utan att säga något, som är betecknande för den vane resenären och är det nödvändiga intellektuella öfverplagget bland främmande.

Dagarna gingo på ungefär det sätt, de brukar under samma omständigheter. Några timmars blekt skymningsljus midt på middagen lockade till slingrande promenader på det fuktvarla, slippriga däck, och sedan bridge och whiskytoddy, som kanoniserades af de klimatiska förvecklingarna, hvilka med berömvärd omväxling bestodo af dimma, regn, snö och hagel, ibland hvar för sig, i infim och förälskad enighet.

Ibland rensas horisonten en smula, dimman rullas upp som en gardin, och främmande fartyg med ett högst beskäftigt utseende, som på det oangenämaste berör oss, skynda förbi. Men fastän de icke äro många, räcka de ändå till som samtalsämne uppe på bryggan, där kaptenen motionerar både sig och sin svartrökta snugga, och senare inne i den s. k. röksalongen — ett bås uppe på däck, lagom stort för ett icke alltför lifligt spelbord.

Och fastän det ibland kan bli frångt därinne om kvällar-

na, äro ändå timmarna före kojningen om inte de värdefullaste, så säkert de roligaste. Hvar och en känner sig benädd med talemått, som, om de kunde omättas i läsbar, anständig skrift, skulle göra honom till en af Europas bästa äfventyrsförfattare. Ty, i sanning, intet mänskligt är oss främmande! Alla ha vi uppleft öden, som vår inbillning i denna miljö och stämning utan tvekan verifierar på ett högst öfvertygande sätt. Och hvarje kväll skiljas vi med den behagliga känslan att ha fått ovanligt kultiveradt och erfaret resällskap, något som man sätter värde på efter ett par turer med de visserligen vackra, bekväma sommarbåtarna.

På detta sätt uppnå vi så småningom Helsingfors utan att ha brytt oss om att räkna dagarna och skiljas efter hjärtliga försäkningar att träffas igen — lika uppriktigt menade som osannolika, ty hvar och en af oss har sin betydligt afvikande väg. Och detta medvetande understrykes ytterligare af att baron von Ranken i hastigheten, då han stiger upp i sin droska, räcker mig ett kort, som finnes vara försedt med den mystiskt romantiska inskriptionen: "Comtesse de någonting. Paris". Och innan jag hinner göra honom uppmärksam på misstaget, har han redan rullat bort. I gengäld beslutar jag, att då jag kommer till Paris, söka upp den förmodligen sköna comtessan. Detta var mitt första sammanträffande med baron von Ranken.

Ett par månader efteråt kom jag åter in i ett eller annat ärende, och sedan detta var uträttadt, njöt jag i fulla drag landliggarens glädje öfver en stor och vacker stads alla förträffliga förmiddagsfrestelser. Den vackra "Espan" med sin livliga promenadpublik, delvis af ganska österländskt ursprung, den behagliga känslan att med fullt bevarande af sin individualitet kunna försvinna för några timmar i en till det yttre åtminstone icke osympatisk människomassa, kort sagdt behovet af anonym kontakt, som hvarje stadsbarn dock erfar efter en tids isolering

i en stillsamt landlig bygd — allt detta utkristalliserades i en verkligen god middag med pirog, kaviar och andra landets mer eller mindre införda produkter på Kemp. Och jag hoppas på läsarens välvilliga förståelse, då jag nu ärligen medger, att gärdet var upprifvet.

Hvarför skulle jag ovillkorligen resa hem i kväll, sitta och ha tråkigt under en odräglig järnvägsresa och sedan frysa under slädfärden hem i detta snöblask? I all synnerhet, som det ju med en viss grad af sannolikhet kunde antagas gå tåg äfven i morgon.

Och så var det dessutom maskerad på Svenska Teatern — en sporadiskt återupprepade tillställning, som försäkrats i stånd att fullt tillfredsställa äfven långt gångna anspråk på liflighet.

Men frack? Man brukar ju som bekant inte gå omkring på förmiddagarna i detta geometriskt vällyckade plagg, såvida inte någon öfverväldigande festlighet kvällen innan beröfvat en sinnenas fulla bruk eller man eljes råkat ut för någon af livets vedervärdigheter, såsom examen, statsrådsuppvaktning etc. Och min hängde väl förvarad i sin spöklika hvita svepning på landet.

Jag anförtrodde mina bekymmer åt en lifligt deltagande portier på hotellet, och sedan hans ansikte i lämpligt antal sekunder hvilat sig i dekorativt knutna veck, slätades dessa hastigt ut, och med ett uppmunrande småleende försvann han. Efer en stund återvände han och undrade, om han vågade föreslå "min herre att begagna sig af en ytterst diskret och välkänd skraddare, som haft nöjet att vid ett par liknande förlägenheter stå hotellets ärade gäster till tjänst?"

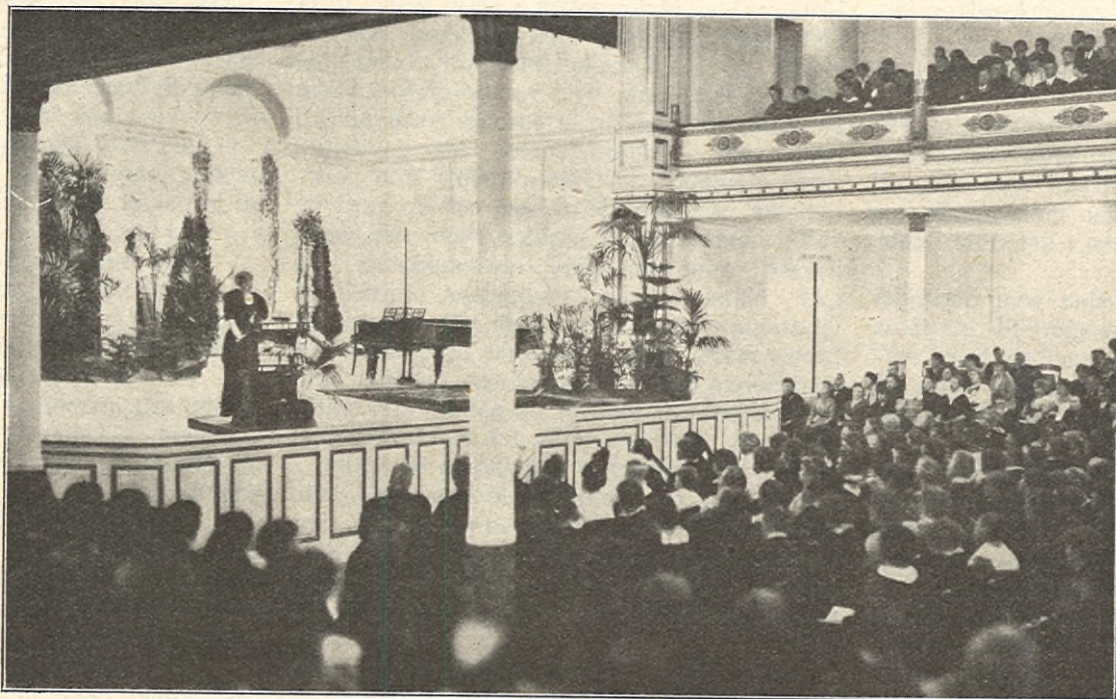
Och sedan han sålunda i likhet med Gustaf Wasa blifvit utsedd till ett Forsynens kraftfulla och underbara redskap, kunde jag vid half tio-tiden i en något så när välsittande och korrekt maskeraddräkt åka Espan utefter aftonens möjligheter till möte.

Sedan min något brännvinsdoftande isvostjick återvändt till sin frista vakthållning i blötsnön, och en garderobier högtidligt lofvat sörja för, att mina ytterplagg icke skulle få alltför dåligt sällskap, beredde jag mig just till en vacker och vinnande entré i salongen, ty man kan ju ej veta, hvems sköna ögon falla på en.

Men så greps jag af en storm bakifrån, som högg tag i båda armarna, och en välbekant röst med sjungande finländsk brytning återkallade med ens gemensamma reseminnen. Det var baron von Ranken.

"Välkommen, välkommen. Nu skall vi visserligen vara samman i kväll, om ni inte redan är engagerad."

(Forts.)

FREDRIKA BREMERMINNET, med anledning af 50-årsdagen af Fredrika Bremers död, högtidlighölls genom en anslående midnattsvaka i Musikaliska Akademien natten till nyårsdagen, i hvilken stämningfulla fest deltog de främsta inom den svenska kvinnorörelsen, läkare, lärare, vittra och socialt arbetande kvinnor inom olika läger o. s. v. Minnstalet hölls af professorskan Agda Montelius och en minnesteckning, författad af fröken Lotten Dahlgren, upplästes af fröken Ina von Plomgren. Ett af festens vackraste moment blef dr Lydia Wahlströms inspirerade dikt »Nyårssvakan 1915-1916», med orgelakompanjemang, reciterad af fröken Maria Schildknecht, hvilket skaldestycke inleder detta nummer. Äfven en musikafdelning ingick i det väl valda programmet. Bilden här ofvan återger den situation, då fröken von Plomgren uppläste minnesteckningen.

Försök
Stekt gröt
af **SVALÖFS**
snabbkokande
KORNFLINGOR

Fort och lätt
uppnås ett glänsande resultat om man pular kökskärn, mässingsluckor m. m. med
Gahns Splendid
i flaskor à 25 och 50 öre.

KÖKSALMANACK
Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 9—15 JAN. 1916.
SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; dilammkotletter med potatis; mjölk; kaffe eller te med hvete-kringlor. Middag: Gratin på sjötunga och hummer; refstek med brun sås, grönsaker och potatis; apelsingelé med mandelspån.
MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; skinka à la Hallman med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Jämtska kotletter (rester från söndag) med stufvade makaroner; aftersoppa med klimp.
TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; bifstek med potatis; kaffe eller te. Middag: Afredd buljong med jordärtskockor; kokt kromgädda med smör, pepparrot samt potatis.
ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; fiskkroetter (rester från tisdag) med champinjonsås; mjölk; kaffe eller te. Middag: Dillkött

på får med potatis; lingonpäron med grädde.
TORS DAG. Frukost: Smörgåsbord; hachis på får (rester från onsdag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk, plättar med sylt.
FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling med frukt-kompott; svampomelett; mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Linsbollar med stekt lök och brynt potatis; rismjölspudding.
LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt bräckkorf med ägggröra; mjölk; kaffe eller te. Middag: Korfkaka med smält smör och lingon; blåbärs-soppa med skorpor.
RECEPT:
Gratin på sjötunga och hummer (f. 12 pers.). 4 sjötungor på omkr. 5 hg. st. 1½ msk. salt (23 gr.).
Till kokning: 2 msk. smör (40 gr.), fiskbuljong.
Hummerstufning: 2 msk. smör (40 gr.), 6 msk. mjöl (60 gr.), 6 dcl. fiskbuljong, 2 äggulor, 1 burk hummer (½ lit.), salt, hvitpeppar.
Sås: 3 kulor kräftsmör (30 gr.), 6 msk. mjöl (60 gr.), 7 dcl. fiskbuljong, 2—3 äggulor, salt, hvit-

peppar, 4 msk. rifven ost, 2 msk. stötta skorpor, 60 gr. smör.

Beredning: Sjötungorna urtagas, sköljas väl och torkas; fenorna klippas bort. En djup skära skäres med en spetsig knif längs efter ryggen på båda sidor och filéerna skäras försiktigt från benet, så att de ej gå sönder. De läggs med skinnidan mot en skärbräda och köttet skäres från skinniden. Gälarna klippas bort, och hufvudet, benet och det hvita skinnnet sköljas väl, och härpå kokas buljong. Filéerna ingnidras med saltet och få ligga på hvarandra 1 tim., hvarefter de ånyo torkas med fiskhandduk och kokas 5—8 min. i fiskbuljongen. De läggs upp med hålslef och få rinna af på duk.
Till hummerstufningen fräses smör och mjöl 2 min., fiskbuljongen spädes på och såsen får koka 5 min., de uppvispade äggulorna tillsätts och såsen får sjuda under vispning, hvarefter hummern, skuren i bitar, blandas i försiktigt, så att den ej går sönder, och stufningen afsmakas med kryddorna. Ett eller två elffasta fat eller helst fat af silver smörjas med kallt smör. Filéerna och stufningen läggs hvarfals därpå, första och sista hvarvet skall vara filéer. Såsen hälls öfver och osten, väl blandad med de stötta skorporna, strös på och sist öfverhälls 60 gr. smält smör. Anrättningen ställes i en långpanna med groft salt, pannan sättes in i varm ugn och fisken gratineras 10—15 min. Serveras med små kokta potatisar eller pressad potatis.
Till såsen fräses kräftsmöret och mjölet 2 min., fiskbuljongen spädes på och såsen får koka 5 min., hvarefter den afredes med äggulorna och afsmakas med kryddorna. Användes färsk hummer, blir gratinen finare.

Refstek (f. 12 pers.). 3 kg. dubbelbiff eller högref, 1 msk. salt (15 gr.), 2 hg. rökt skinka, i skifvor, 4 msk. smör (80 gr.), 2 morötter, 3 chaltottenlökar, ½ lit. kokande buljong, ½ lit. mader.

Beredning: Köttet korthugges innan det väges. Refbenen skäras bort, men ryggraden får sitta kvar. Det mesta fettat på yttersidan putsas bort, köttet gnides med saltet och späckas eller beläggas med skinkskifvorna, som fastbindas med segelgarn, doppadt i kokande vatten. En långpanna smörjes med det kalla smöret, på så stor fläck köttet upptar, de ansade och i tjocka skifvor skurna morötterna samt de skalade och i klyftor skurna lökarna läggas i, och ofvanpå lägges köttet med yttersidan upp. Det sättes in i varm ugn och öses ofta med smöret, tills det är vackert brynt (grönsakerna få ej brännas) och spädes därefter litet i sänder med buljongen och vinet. Köttet öses öfver omkr. hvar 10:de min. och får steka, tills det är mörkt, hvilket pröfvas med en vispkvist; det upptages, och snörena klippas bort. Steken skäres, lägges upp på varmt fat, garneras med kruskål eller persilja. Serveras med brun sås.
Refstek kan äfven stekas i gryta ofvanpå spisen.

Apelsingelé (f. 6—8 pers.). 15 gr. gelatin (omkr. 9 blad), 3½ dcl. varmt vatten, 175 gr. socker, skalet af ½ apelsin, skalet af ½ citron, saften af ½ citron, saften af 4 apelsiner (tillsammans 3 dcl. saft), 2 äggwhitor, ½ dcl. hvitt vin.
Beredning: Gelatinet sköljes i kallt vatten och upplöses i det varma vattnet. Sockret, apelsin- och citronskalen, på hvilka allt det hvita bortskurits, läggs, hvarefter saften pressas ut och tillsättes. Blandningen får koka upp och får därefter stå 20 min. vid sidan af spisen. Äggwhitorna vispas i en blankskurad kastrull tillsammans med det hvita vinet, och gelatinblandningen tillsättes under kraftig vispning. Kastrullen flyttas öfver

ÄRJ-MAN
Där hållbarhet och briljant utseende sättes i första rummet, är målning med emaljfärgen **Chinalack** att föredraga framför alla andra liknande färger. Belämad med guldmedalj. Arsenikfri enl. nya giftstädgan.
Finnes i alla kulörer hos alla färghandlare. Fabrikanter: **Dorch, Bäcksin & Cos A.-B.**, Göteborg och Stockholm.

Vid blodbrist och svaghet gör Apoteket Vasens järnpreparat "Ferrol" största verkan. Starkt aptitgivande ökar det hastigt kroppsvikten. På alla apotek till 2 kr. fl.

OXYGENOL-SALVA
Med vätesuperoxid
Med
vätesuperoxid

Musiknyhet!
"Hjälpreda för pianister vid val af noter"

Förnämsta vita stängtvål är **Äkta Balsamiska Barnängens Aseptintvål**
OBS. Björnstampeln!

CLOETTAS GULD-CACAO
i vidstående förpackning säljes öfverallt
1 HEKTO 45 ÖRE

LUKULIN
I en punkt äro alla vackra damer eniga:
är bäst.
är effektivt, starkt bakteriedödande utan att angripa slemhinnan.
Bevarar länderna starka och kritl vita.

ORIGINAL SINGER C:o
SVMASKINS AKTIEBOLAG
Filialer på alla större platser.

Obs!
VARUMÄRKET "FYRTORNETS"
Svenska

Sardiner i finaste
Olivolja och Tomatsås för Smörgåsbordet.

FLYGLAR, PIANINON och ORGLAR
Högsta kvalité. Begär priskränt! Ombud an tagas.
ABÖSTLIND & ALMQUIST
PIANO & ORGELFABRIKER Arvika
KUNGL. HÖVLEVERANTÖR

Vid val af **MÖBLER** gör förfrågan hos **A.-B. GUST. FLINTA, HEDEMORA.**

Nordens
billigaste och i förhållande till sitt pris största skoltidning är den illustrerade tidningen **FOLKSKOLANS VÄN**
som utkommer med ett 16—24-sidigt nummer i veckan varje helg-fri onsdag.
Prenumerationspriset för helt år 3 kr.
Spridd öfver hela landet.
Mycket anlitas för annonsering av lediga tjänster vid folk- o. småskolor, litteratur, skolmateriel m. m. — **Annonspriset** är 25 öre ör pett-rad. **Provnnummer** erhålles på begäran gratis.
REDAKTIONEN, adr. Göteborg.

SIDENHUSET Stockholm. Regeringsg. 32. Detalj & Engros.
Damernas parad.
Är Skandinavien största firma för **Sidenvaror, Sammet, Spetsar, Band, Ylle- och Bomullstyger, Damunderkläder, finare Tricotage, Handskar, P. D-Korsetter, Damkonfektion, alla slag Landets största detalj-Damskrädderi.**
Lyxbeställningsafd. 2 fr. upp. Populärafd. 1 fr.
Profver & kostnadsförslag franko.
Priserna erkänt lägre än i utlandets Sidenhus.

Lejon Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITE!

BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT
MED OFVANSTÄENDE VARUMÄRKE

FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE

SYBEHÖRS - MANUFAKTUR - & KORTVARUAFÄRER.

elden och geléet vispas kraftigt, tills det kokar upp, hvarefter locket pålägges, och hastrullen får stå vid sidan af spisen 20 min. Geléet hålles därefter i en uppspänd silduk, förut urvriden i hett vatten, och får själfrinna. Så länge geléet rinner grumligt igenom, hålles det tillbaka i silduken. Geléblandningen fyller i geléskål, får stelna på kallt ställe och serveras med mandelspan.

Mandelspån (24 st.). 2 ark oblat (å 5 öre st.), 175 gr. sötmandel, 2 hg. florsocker, 2 äggvitor.

Glasyr: 1 stor äggvita, 125 gr. florsocker, 1 tsk. citronsaft.

Till garnering: 30 gr. sötmandel, 15 gr. pistacior, 50 gr. syltade apelsinskal, 50 gr. sockat.

Beredning: Hvarje oblatark delas i tolf lika stora, aflånga fyrkanter. — Mandeln skällas, torkas i ugnen, drives genom mandelkvarn och stötes tillsammans med sockret och äggvitorna till en fin och smidig massa, som tillsättes med mera äggvita, om den är för hård. Mandelmassan utbredes försiktigt på oblaten och bakelserna läggs på mandelspånformar och sätts in i en för varm ugn att bli ljusgul och terra på ytan, men mjuka

inuti. De uttagas, få kallna, bestrykas med glasyren och beströses genast med de skällade och finhackade mandlarna och pistacierna samt de i fina tärningar skurna apelsinskalen och sockaten, allt väl sammanblandadt. Bakelserna få ligga kvar på formarna och sätts åter in i ugnen, så att glasyren torkar och får vacker ljusgul färg.

Till glasyren siktas florsockret och arbetas med äggvitan, hvarefter massan afsmakas med citronsaften.

Jämtska kotletter (f. 6 pers.). 3 hg. stekt, benfritt kött (rester), 1 hg. fett, rökt fläsk, 1 rödlök, 1/2 msk. smör (10 gr.), till löken, 150 gr. kokt, rifven potatis, 1—2 tsk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 ägg, 1 äggula.

Till panering och stekning: 1 ägg, 1 äggvita, 2 dcl. stötta skorpor, 3 msk. smör (60 gr.).

Beredning: Köttet hackas fint tillsammans med fläsket. Löken skällas, hackas fint, fräses i smöret och inarbetas i färsen med hackknif, tillika med potatisen, kryddorna, det vispade ägget och äggvitan och vändas i stötta skorpor. De stekas i smöret öfver sakta eld, tills de äro vackert gulbruna, garneras med persilja och serveras med stufvade makaroner eller grönsaker.

Afredd buljong med jordärtskockor (f. 6 pers.). 1 lit. jordärtskockor, 1/2 lit. vatten, 1 tsk. salt, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), spadet af jordärtskockorna, 1 lit. efterbuljong, 2—3 äggulor, salt, hvitpeppar.

Beredning: Jordärtskockorna sköljas väl och skrapas, helst under rinnande vatten. De formas runda och läggs i ättikblandadt vatten (1 msk. ättika, 1 lit. vatten) för att ej bli mörka. Efter 1 tim. påsätts de i kokande, saltadt vatten och få koka tills de äro mjuka, då de läggs i soppskålen; spadet, som bör utgöra 1/2 lit., tillvaratages. Smör och mjöl fräses 2 min., den kokande buljongen och jordärtskockspadet spådas på, under rörning, och soppan får koka 5 min. Äggulorna slås upp och vispas i buljongen, som därefter afsmakas med kryddorna. Soppan hålles öfver jordärtskockorna och serveras med ostkrutong.

Linsbullar (f. 6 pers.). 1 dcl. linser, 4 dcl. vatten, 1 dcl. risgryn, 4 dcl. kokande vatten, 75 gr. portug. lök, 2 msk. grädde, 2 1/2 msk. smör (50 gr.), 2 ägg, 2 dcl. stötta skorpor, 4 msk. japansk soja, tomatpuré, salt, närsalt, 60 gr. smör (till stekning).

Beredning: Linserna sköljas och läggs kvällen förut i det vatten, hvori de skola kokas. De få sedan koka 2 1/2—3 tim., eller tills de kännas mjuka; vid slutet af kokningen tillsättes grädden. Risgrynen sköljas, påsätts i kokande vatten och få koka mjuka. Löken skällas, hackas och brynes i smöret tillika med de stötta skorporna.

Detta blandas med de kokta linserna och riset, hvarefter alltsammans males genom kvarn. Massan uppbländas därefter med de uppvispade äggen och smaksättes med soja, tomatpuré, salt och närsalt. Är smeten för lös tillsättes mera rivebröd; i motsatt fall utspådes den med grädde. Färsen formas till runda bullar, som vändas i rivebröd och stekas vackert gulbruna i smöret. Uppläggas på varmt serveringsfat, garneras med stekt lök, brynt potatis och persilja samt serveras med afredd säs.

FARMOR.

Hon satt i den stora stolen, där hon suttit liten och rak hvar gång hon haft barn och barnbarn samlade omkring sig. Hennes milda blå ögon lyste förunderligt unga under det hvita håret. Kanske var det därför att de öfverallt mötte ljusa blickar ur unga ögon.

Farmor blef 75 år i dag. Om någon stor högtidsdag skvallrade också de massor af liljekonvaljer och narcisser, som fyllde alla vaser. Farmor älskade konvaljer och narcisser, därför att de voro så unga och hvita. Högst få voro de, som uppvaktat henne med andra blommor. Men där stod ändå midt på divansbordet en skål fylld med de härligaste gulsåra Gloire de Dijon, som bjöde sina tunga hufvuden en smula. De voro från Majs fästman, som ännu inte visste om farmors passion för hvita blommor. Maj var farmors käraste barnbarn, doktors enda dotter. Hon satt inte tillsammans med de äldre kring farmor och inte heller i soffan hos de andra ungdomarna, som lekte lekar och försökte kväffa sina störande utbrott af munterhet. Maj stod ensam borta vid fönstret och såg tankfullt ut i den litet dimhöljda värvällen. Men det var, som om hon ingenting såg af hvad som tilldrog sig därute. Hennes ögon voro långt, långt borta.

Farmor kastade då och då en orolig, snabb blick på flickgestalten i fönstret. Hon var inte nöjd med Maj i kväll och hade inte varit det på länge. Männe hon längtade efter fästmannen, som var bortrest? Ånej, lika tyst och tillbakadragen hade hon varit under hela förlöfningstiden. Det var det inte. Farmor funderade, hennes panna lade sig i veck, och hon var fullständigt likgiltig för den roliga historia hennes yngste son med lifliga gester och miner berättade. Stackars lilla Maj, hvad kunde det nu vara? Hon var aldrig sådan utan verklig orsak, det visste farmor.

»Nåja, jag får väl ge mig till tåls», tänkte hon slutligen med ett litet leende vid minnet af förut gifna förtroenden.

Länge behöfde hon inte vänta. När släktkretsen drog sig tillbaka för att låta farmor få hvila, sade Maj bara:

»Jag stannar en stund, om inte farmor har något emot det.» Farmor nickade god mening och satt så tyst, tills Maj hade slagit sig ner på pallen bredvid henne.

»Farmor», det kom långsamt, högtidligt liksom ett förebud om att detta var djupaste allvar och ett förtroende af mera ovanlig art.

»Farmor, det är något som är så svårt. Jag har tänkt på det länge — ända sen den dag, då Stig bad mig bli sin hustru.»

Hon tystnade åter och farmor log plötsligt för sig själf. Att det gällde fästmannen hade hon länge anat.

»Farmor vet ju att Stigs ögon äro mycket svaga — att han när som helst kan bli blind. Läkarna ge intet hopp.» Majs röst var svag som en hviskning.

Men nu kunde farmor inte tåla längre:

»Men Maj, det har du ju vetat hela tiden, och du sade ju att du därför höll af honom så mycket mera. Du ville ju rakt inte höra på våra invändningar!»

MUSTAD'S VÄXT-MARGARIN

Det svenska Run-märket är garanti för bästa mejerismör.

Namnet MUSTADS

»BÄSTA-VÄXT»

är garanti för alla finaste margarin.

Det lyste till i Majs ögon. »Ja», sade hon stilla, »det var sant, och det är sant nu också. Men det svåra är att om jag inte hade vetat det, hade jag inte svarat ja.»

Nu var bekännelsen gjord, och hon andades lättare. Mer skulle hon inte behöfva säga, farmor förstod alltid så bra. Men farmor förstod inte alls. För en gång kände hon sig fullständigt bragt ur fattningen. Men en sak förstod hon, och det var att Maj hade det svårt.

»Så, liten», sade hon mjukt och smekande, »berätta nu alltsammans för mig. Din farmor är så dum i dag.»

Den mjuka gamla handen gled ömt öfver det mörka hufvudet bredvid. Maj tog den i sin, och så började hon tala, först långsamt och tvekanke, men sedan allt fastare.

»Stig har hållit af mig länge, ser farmor. Han har inte sagt det förut, men jag har vetat det hela tiden. Jag — jag höll af honom också, men på ett annat sätt. Som en bror eller god vän, en mycket god vän. Man kan ju inte låta bli att hålla af Stig, när man känner honom. Men jag — å, farmor, farmor, jag höll mera af en annan, och jag håller mera af honom ännu.»

Den varma flickhanden tryckte farmors så hårdt att det gjorde ondt, men farmor sade ingenting. Och

så ljöd den unga, darrande rösten åter ut i skymningen.

»Den andre — han brydde sig aldrig om mig. Han är så stor och så god... han har aldrig tänkt sig möjligheten. Men så snart jag tänker på hans lysande ögon och hans djupa röst, då... vet jag att han är min kärlek.»

Rösten hade blifvit stark och varm vid de sista orden — och farmor förstod.

(Forts.)

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

Silvia Falkhorn. Er adress; så att vi skola kunna returnera edert manuskript.

PHOSPHO-ENERGON-PILLER
FÖRORDAS AV LÄKARE
»vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet.»
SÄLJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

»En annons är en fusenhöfjad försäljare — fusenfallt viktigt är det därför att den säger hvad den bör säga, hvarken mer eller mindre.»
Införda kostnadsförslag från Idun.

SYDSVENSKA KREDIT AKTIEBOLAGET,

Drottninggatan 4,

utfärdar resekreditiv, betalbara på de flesta europeiska och utomeuropeiska bankplåser, ombesörjer telegrafremissor till in- och utlandet.

Fondafdelning. Notariatafdelning. Kassafack.

ELEGANT
DAMPRESENT!

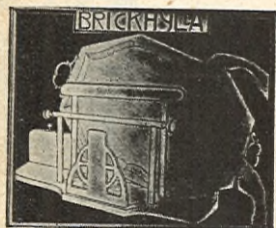
SPETSSÖM

komponerad af Edith Olsson

Innehållande 75 mönster i originalstorlek af arbetsuskor, dukar, gardiner, krågor, kuddar, lampskärmar, lopere, manschetter, thédukar, uddspetsar, viskor m. m.

Pris 2: 75. G. A. V. Lundholm A.-B., Stockholm.

Kathreiners Malkaffe är barnens älsklingsdryck

5 Kronor.

5 Kronor.

Btt-restparti brickhyllor av massiv ek utförsäljas för Kr. 5. Obs! Fullgod, ej utsorterad vara.

Valhalla Snickerifabrik.

Tel. 44. MÖRRUM. Tel. adr. Valhalla.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när Ni svarar på annons om ledig plats.

FLICKA, (ej under 25 år) kunnig i matl. erh. plats nu gen. hos ens. äldre dam. Lön erh. Svar till J. T., Trelleborg p. r.

VID BRUK I DALARNA, godt hem, får musikalsk undervisningsvan lärarinna plats att läsa 2:dra kl. kurser med en flicka. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsb.-g. 34, Sthlm.

VEM VILL SKÖTA DET ENKLA hushållet åt en lärarinna i ett st. samhälle, febr.-maj. Särđ. lämpl. för ensamst. då det möjligen kan blifva ett varaktigt hem. Uppl. o. ansp. till »Genast», Kalmars p. r.

UNG, ELEMENTARBILDAD flicka, som kan och vill vara husmodern behjälplig med inom hemmet förekommande göromål, erh. treflig plats hos familj i Göteborg. Två småflickor i ålder 11 och 6 år påräkna särskild tillsyn, hjälp med läxläsning o. s. v. Jungfru finnes. Sv. med foto, referenser och uppgift om löneanspr. sändes till »Medlem af familjen», Iduns exp.

ENKEL, BÄTTRE, något äldre flicka får genast plats att utan jungfru sköta hemmet för ensam, sjuk dam. Rek. fordras. Lön 30 kr. Svar till »1916», Göteborg 3 p. r.

EN BÄTTRE, barnkär flicka eller äldre pålitlig barnjungfru får plats. Svar helst med foto till »O. F.», Karlskrona p. r.

TJÄNSTEMAN, som till våren 1916 smnar sätta hushåll, önskar som utföreståndarinnas bildad, hurtig snäll omkring 25-årig flicka med utprägadt ordningssinne och anlag för sparsamhet samt ägande förmåga att göra hemmet behagligt. Gärna musikalsk! Svar med foto som återändas snarast jämte ref. sändes under adr. »Våren 1916», Iduns exp., Stockholm.

Lärlarinna
kompetent att undervisa i de ämnen, som fordras för uppflyttning i 4:e klassen vid Statens läroverk, sökes af Torsby Privata Samskola för vår- och höstterminerna 1916. Lön kr. 900.—. Ansökningar före den 5 jan. ställas till undertecknad, som äfven lämnar närmare upplysningar. Referenser: Pastor Hj. Elmér, Kristinehamn. Bruksförvaltare O. Grötting, Torsby. Riks. 39.

Bättre flicka, kunnig i matlagning och bakning samt pålitlig och ordentlig, snäll och villig, får god plats i godt hem, i närheten af Stockholm. Lön kr. 30 pr mån. Svar inom åtta dagar till »Pålitlig», Lidingsö Villastad p. r.

Hos bättre familj i Göteborg finnes plats för 2 enkla, gladlynta, s. k. bättre flickor, som äro villiga, den ena att åtaga sig en kokerskas, den andra en hushjungs sysslor. Platserna kunna tillräddas den 15 januari, eventuellt den 1 februari 1916. Sv. utbedes till »Hemtreffnad», Iduns exp.

Guvernans
önskas den 15 nästk. januari att undervisa en 11-årig gosse samt biträda med lättare hushållsgöromål. Betygsafskrifter och foto samt uppgift om lönepret. sändas under adr. Simonstorp till Komminister Ture Nelson.

I bättre familj i Göteborg finnes plats genast för en barnkär s. k. bättre flicka för att sköta en årsammal gosse och en »baby». Sv. med angifvande af referenser, betyg, om möjligt åtföljda af fotografi, till »Januari 1916», Iduns exp.

Föreståndarinnas
sökes för utbildningsanstalt för tjänarinnor. Ca trettio elever boende å skolan. Sökande bör äga chefsegenskaper, hafva såväl teoretisk som praktisk utbildning samt kunna leda arbetet i kristlig anda. Förfrågningar och ansökningar insändas före den 15:e jan. till Styrelsen för K. F. U. K. Adress: Fröken T. Schüssler, Gårdabo, Göteborg.

Söker Ni plats
på något af den kvinnliga verksamhetens olika områden?
Kom då ihåg
att ett bepröfvadt och af tusentals kvinnliga platsökande med bästa resultat användt förfaringsätt är att sätta in en liten annons i IDUN. En platsannons 10 mm. stor — kostar endast 2 kronor. Beloppet kan insändas i postanvisning, hvarvid texten lämpligen skrives af postanvisningsblanketten.

Sjuksköterske- o. församlings-systerbefattningen

i Rådmanö sökes hos kyrkoherde J. Sandström, Rådmanö, före den 1 februari 1916. Lön 500 kr. jämte fri, möblerad bostad och vedbrand samt 50 öre i dag-(dygns-)aflöning under tjänstgöring.

Guvernans.

En språkkunnig och musikalsk guvernans villig att med 3 å 4 barn läsa realskolans lägre kurser, önskas för vårterminen. Sv. med betygsafskrifter och löneanspråk sändes till »O. V.», Granö p. r.

PLATSSÖKANDE

EN 17 ÅRS FLICKA önskar plats den 15 jan. i bildadt hem på landet där jungfru finnes, att som husmoders verkliga hjälp deltaga i alla inom ett hem förek. göromål. På lön fästes mindre afseende men önskar anses som familjemedlem, samt ett godt bemötande. Sv. till »17 år», Box 9, Heberg, Halland.

UNG UTEX. SMÅSKOLELÄRARINNA som genomgått 8-kl. läroverk, önskar under vårterminen plats i familj att läsa med barn. Svar emots. med tacks.-h. inom 8 dagar till Ellen Andersson, Villa Concordia, Olympia, Hålsingborg.

FRISK, STARK OCH SJUKVÅRDS-intresserad flicka önskar plats som sköterskebiträde å sjukhus, lasarett e. d. Sv. till »21 år», Arbrå p. r. mot ses tacksamt.

20-ÅRIG landtbrukaredotter önskar pl. i bildad fam. som barnfröken el. husmoders hjälp. Van vid hushållsg. Kunnig i kläd- o. linnesöm. Något musik. Sv. t. »Familjemedlem B. 1916», Iduns exp. f. v. b.

UNG BILDAD DAM önskar plats i stockholmsfamilj som sällskap och hjälp (event. läxläsning, skrifgöromål). Förmåner: eget rum, fritt vivre samt disposition af tiden till kl. 4 em. Sv. till »Företagsam», Iduns exp.

UNG FLICKA önskar plats i Norrland som husmors hjälp. Van att utföra inom ett hem förekommande arbeten. Lön och fria resor önskas. Tacks. för sv. till »15 jan. 1916», Iduns exp. f. v. b.

UNG FLICKA önskar den 1 febr. komma i god familj. Är kunnig i husliga göromål samt sömnad. Önskar anses som familjemedlem. Sv. till »A. A.», Pataholm.

MOT FRITT VIVRE önskar 28-årig flicka plats i bildad fam. (ej med små barn) att gå frun tillhanda. Helst hos äldre fam. i södra Sverige. Är kunnig i matlagning, finare handarbete, linnesömnad m. m. Om så önskas äfven villig deltaga i skrifgöromål. Bästa rek. från föreg. plats. Sv. till »Vänligt o. godt hem», Iduns exp.

UNDERVISNINGSVAN lärarinna önskar plats i familj. De bästa tjänstgöringsbetyg från folk- och småskola. Sv. emotes tacksamt till »20 år», Vara p. r.

MEDELÅLDERS bildadt fruntimmer önskar plats som värdinna, förestå skolhushåll, sällskap- eller hushålls-plats. Sv. till »Arbete 1916», Iduns exp. f. v. b.

ELEMENTARBILDAD FLICKA, med normalskolekompetens, önskar plats i bättre familj som hjälp och sällskap. Är villig läsa med barn samt deltaga i skrifgöromål. Lön önskvärd. Sv. inom 8 dag. till »Familjemedlem 18 år», Iduns exp. f. v. b.

UNG FLICKA som aflagt student- och folkskoleexamen med mycket vackra betyg önskar plats i familj, helst i Göteborgstrakten, att undervisa i vanl. skolämnen och musik. Svar till »I. T.», Iduns exp. f. v. b.

19-ÅRIG FLICKA, som genomgått 8-kl. läroverk samt hushållsskola, önskar plats i familj eller hos ensam dam som hjälp och sällskap. Lön önskvärd. Svar till »Medlem af familjen», Iduns exp. f. v. b.

TVA UNGA TYSKOR önska plats i Sverige i familj att hjälpa till i hushållet och meddela undervisning i tyska språket och musik. Ha tidigare haft dylik anställning i Sverige. Svar till Fräulein Käthe Linde och Maria Loske Dömitz a/ Elbe.

BILDAD, MUSIKALISK FLICKA, som med vackra betyg genomgått husmodersskola och är van och intresserad af husliga sysslor, önskar plats i fin familj, gärna å större landegendom. Svar till »Gladlynt L. B. I.», Falköping Stad p. r.

VÄRDINNEPLATS önskas hos bättre herre (gärna där barn finnes) eller hos äldre dam af därtill kompetent bildad, huslig och gladlynt yngre dam. Van vid sjukvård och skrifgöromål. Goda ref. från mångårig plats. Svar till »10 februari 1916», Lund p. r.

BÄTTRE FLICKA önskar plats. Är kunnig i handarbete, sömnad; något musikalsk samt van vid i hemmet förek. görom., äfven skrifning. Tacks. för svar till »Villig», Iduns exp.

Kvinnlig arbetskraft

inom såväl hennens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni **med bästa resultat**

erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser af alla slag.

En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kronor. För större annonser beräknas ett pris af 25 öre pr mm. därutöver.

BARNFRÖKEN, kunnig i sömnad och handarbeten, önskar genast plats i familj eller som sällskap och hjälp hos ensam dam. Svar till »Helst Stockholm», Iduns exp.

25 ÅRS FLICKA önskar i början af mars plats i familj att deltaga i alla göromål. Helst där tillfälle att få lära väfva gifves. Svar tacksamt till »Godt humör», Örebro p. r.

EN 25 ÅRS FLICKA önskar komma i prästgård eller annan bättre familj på landet där hon mot fritt vivre under god husmoders ledning får lära hushåll. Ben. svar torde sändas under sign. »Vintern 1916», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

EN BÄTTRE FLICKA önskar mot fritt vivre 1 febr. plats i en treflig familj att hjälpa till med husliga sysslor. Svar till Box 20, Säfsjö.

ALDRE FRUNTIMMER af fin tysk familj, som genom kriget förlorade sin goda statsanställning i Finland, nu utan hem, önskar öfvertaga ledning af litet fint hem, där frun saknas. Bästa rek., äfven i Sthlm. Upplysningar: Allg. Deutsch. Verein für Hausbeamtinnen, Oldenburg, Steinweg.

ELEMENTARBILDAD, musikalsk flicka önskar plats nu på nyåret som hjälp och sällskap i bättre hem där jungfru finnes. Har genomgått husmodersskola. Något kunnig i sjukvård och sömnad. Lön önskas. Svar till »Familjemedlem 1916», Iduns exp. f. v. b.

BÄTTRE FLICKA, kunnig i enkl. matlagning och handarbete och van vid husliga göromål önskar plats i jan. i familj där jungfru finnes. Någon lön önskas samt att anses som familjemedlem. Tacks. för svar snarast till »Pålitlig», Iduns exp. f. v. b.

Bättre flicka
önskar plats nu genast som kammarjungfru. Har 3-årigt betyg från England. Fullt kunnig i sömnad. Svar till »28 år» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Skolköslärlarinna
utex. från Fackskolans landthushållskurs, enkel o. gladlynt o. med tvåårig praktk. önskar snarast plats antingen vid skola eller att förestå ett hem, helst på landet. Svar till »Värmländska 24 år», Iduns exp.

Husföreståndarinnas
önskar plats i ett godt hem i början på nyåret eller till våren. Finnes barn utloftas god vård. Utm. betyg och vitörd. Referenser tagas och gifvas. Sv. till »T. H. januari 1916» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Norrlandsflickas
af god familj, 19 år, önskar plats i bättre familj som hjälp och sällskap. Genomgått elementarläroverk, praktiska kurser och äfven kunnig i hvarjehandas göromål i ett hem. Svar till »M. M.», Iduns exp. f. v. b.

Gebildete musikalische Deutsche, kinderlieb, sucht passende Stellung in Stockholm bei Familienanschluss. Offerten unter »Kinderlieb» an d. Exp. d. Iduns.

INACKORDERINGAR.

INACKORDERING kan erhållas på nyåret för ung flicka att dela rum med dylik hos fru Maria Plg-Gyllenbåga, Artillerig. 28 A III. Central läge. Allm. 22223.

UTI PENSION el. s. k. PRAKTISK SKOLA med tillfälle till bildning o. undervisning i vanliga skolämnen event. språk och hushållslära önskas plats af 25 års flicka. Sv. med noggranna upplysningar till »Kunskaps-törstige», Iduns exp.

INACKORDERING önskas för en 22 års efterblifven yngling på landt- eller prästgård där tillfälle till landtbruksarbete samt något läsning finnes. Svar till »Stark och snäll», Iduns exp., Sthlm.

TVA SKOLFLICKOR kunna erhålla inackordering hos tjänstem.-änka. Fru Lindberg Kungstängatan 59, 2 tr. Allm. tel. 23707.

TVA STORA MÖBLERADE RUM med utsikt åt Liljansplan uthyres från 1 eller 15 januari. Vidare upplysningar A. T. 3509 före klockan 12.

Utmärkt inackordering

erhålls i godt hem. Ensam eller deladt rum. Alla nutida bekvämligheter. Lämpligt äfven för studerande ungdom. Vidare Riks 10462 eller »Bästa referenser», Iduns exp., Sthlm.

Fås på apoteken
Bästa järnmedel
Utmärkt styrkande.
Apoteket Lejonet, Malmö.

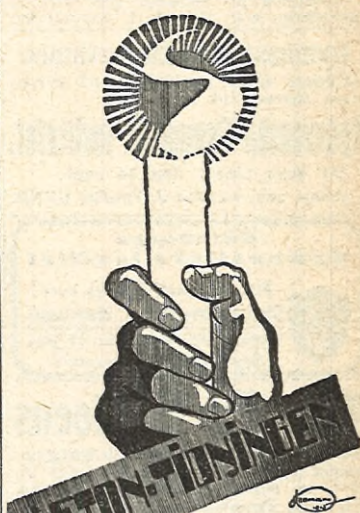

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET ÄR
KRISTALL PATENT

KONSTGJORDT DAGSLJUS medelst vanliga elektriska lampor!

Ingenieur-Akademie
Wismar a. d. Ostsee
f. Maskin.-Elektr.-Ing.
Byggnadsingenjör. o. Arkitekt.
Stad Wismar tur. Specialkurser för järnbe-tongarbeten, Skeppbyggeri, Automobil- och Luftskeppsmotorer.

Landets främsta folk-tidning
kostar blott:

Dagl. uppl. 7 ggr. i veckan
Pr. år: Pr. halvår:
I Stockholm 12; — 6:—
I landsorten 6: 50 3: 60
Halvveckoupplagan 2: — 1: 15

Afton-Tidningen

har på två år 8-dubblat sin upplaga. Ett lysande bevis för att tidningen är omtyckt. Prenumerera! Annonsera!

Dagsljuset är den för ögat behagligaste belysningen, därnäst kommer **X-Ray** långt före hvarje annan belysning.
X-Ray är vackraste och angenä-maste elektriska belysning för hemmen och kan åstadkommas öfverallt utan nämnvärd ökning i strömökostnad.
Om Eder armatur har någon slags skäl-form kan den i de flesta fall för ringa kostnad ändras till X-Ray-systemet.
Begär vår X-Ray broschyr N:o 3, som sändes gratis.
NORDISKA X-RAY REFLEKTOR A.-B.
Stockholm — Göteborg — Malmö

Etablerad 1847.
Allcock's Plåster
EAGLE BRAND.
Världens Mest Betydande Utvärtas Läkemedel.
Smärtor i Ryggen. Intet plåster kan jämföras med Allcock's. Formår starka klens ryggar mer än någonting annat.
Smärtor i Sidorna lindras hastigt af Allcock's Plåster på samma gång som det stärker sidan och återställer energien.
Allcock's är ett ursprungligt och äkta poröst plåster. Det är ett Universalmedel, som säjjes i alla apotek öfver hela den civiliserade världen. Kan påläggas hvarhåst smärtor finnas.
Skulle Ni vara i behof af ett piller, Fullkomligt vegetabiliska. (Est. 1752.)
Brandreth's Piller
Vid förstoppning, gallsjuka, hufvudvärk, svindel, dållig matsmältning etc. FÖRSÄLJAS HOS ALLA APOTEKARE.
ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

Doktor J. Arvedsons kurs
Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk Gymnastik medför enl. kungl. maj:ts medgivande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. Dr J. Arvedson, adr. Odeng. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
afsläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prosp. gen. **Kapten J. Thulin, LUND.**

Göteborgs Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i Sjukgymnastik o. Massage. Vårterminen börjar 11 jan. Begär utförligt prospekt!

Med. Dr E. Kleens
ett-åriga kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. Nr 37 Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp. Prospekt begäres städes under adress Engelbrektsgratan 43 B, II.

Vid Prof. Unmans Institut
börjar d. 12 Jan. ny (ett-årig) kurs i Massage och Sjukgymnastik. Begär prospekt. Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

WERNERS SJKHEM
Nybrogatan 3.
Riks Tel. 8509. Allm Tel. 16348.
ELEVER EMOTTAGAS på WERNERS SJKHEM Linnégatan 7 & Nybrogatan 3.

ROYAL WINDSOR
Det berömda härstärkande vattnet.
Giver grått hår dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märkel grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: Royal "Windsor Perfectionne". En alljämt slig. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 5.- + porto. Nederlag: Franska Parfymmagasinet, Hollev, 21 Drottninggat. 21, Sthlm.

Javana Lelu
det bästa medel för erhållande af långa ögonfransar och tjocka ögonbryn. Pris 6 kr. + porto.
Franska Parfymmagasinet, Hofleverant. 21 Drottningg. 21, Sthlm.
40-ÅRIGT EKSEM BOTAD! Intyg af kyrkoherdar o. 100 tals andra pers. 3 kr. pr sats. FRU INA GÖTHE, Falun.

OATINE
är ren hafreextrakt. För dålig mage ordinerar hafregrot; för dålig hy Oatine hafrecreme, som renar porerna, aflägsnar fräcknar och finnar samt gifver huden ett ungdomligt friskt utseende. Äkta Oatine-Creme i hvit burk med grönt lock: pris 1.50; 4-dubbelt inneh. 4.-. Oatine-snow 1.50. Finnas öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11, Birgerjarlsg. 16 o. Drottningg. 63, Sthlm.

Turkiska badet,
Malmtorsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris kr. 1:50.

NYA WERMLANDS-TIDNINGEN
Grundl. 1850 Karlstad Grundl. 1850 är Värmlands största och äldsta tidning.

Damer! Vårda Eder hud!
Genom att hvarje afton massera händer och ansikte med Skin-Food erhåller Ni en frisk och ungdomlig hy. Finnes hos samtliga parfym- och drogaffärer.

Strängnäs Hushållsskola.
Husmoderskurs 25 jan.—25 maj. Undervisn. i matlagn., bakt. m. m. linnesöm samt klädsöm samt konstsoömnad. Skickliga lärarinnor. Prospekt genom Fru M. Braune, Strängnäs.
Göteborgs Nya Husmoderskola
S. Allégatan 2 A. Rt. 106 24. Husmoderskurs på 1 termin. — Längre och kortare kurser i matlagn., bakt., konserv., linnesöm. m. m. — OBS! Även kurser för fruar. — Prospekt på begäran.
Elvira Friberg. Hildegard Friberg.

E. Hults Kvinnliga Utbildningskola och Flickpension i Stockholm (f. d. Villa Hult Kneippbadet)
Anmälningar till vårkursen som börjar den 15de Jan. resp. 1sta Febr. emottages. Jämsides med skolans ämnen, som omfatta Matlagn. Kläd- och Linnesöm, Handarbeten, Konstslöjd Målning, Sång, Musik och Språk, samt föreläsningar i Konst- och Litteraturhistoria gifves tillfälle att idka sport och idrott. Begär prospekt hvari äfven hänvisning till muntliga referenser finnas intagna. Adr: **E. Hults Kvinnliga Utbildningskola, Villagatan 17, Stockholm.** Riks. 118 86 Allm. 289 40 **Obs!** Den enda skola i Stockholm med helpension där eleverna samtidigt har ett godt hem med god tillsyn.

Lektioner i Linnesöm, Äfven bluser, underklolar, skjortor och barnkläder.
Elever emottagas dagligen 15 sept.—15 dec., 12 jan.—10 juni.
Eva Egnér. Karin Egnér.
R. T. 35 30. Söbyllegatan 36, Stockholm. A. T. 210 04. Under jul och sommar är adr. Asarum. R. T. Karlshamn 300.

Praktiska skolan i Södertelje Ekdahlg. 11, börjar ny 3 mån. kurs 1 febr.
Grundlig och praktisk undervisning i allt husligt arbete. Helinack. kan erh. vid skolan. Soliga vackra rum. Endast friska och verkligt intresserade elever antagas. Referenser: Fröken A. Klingenskierna, Södertelje, Rektor Ax. Falk, Södertelje, Dr Rurik Holm, Näs, Floda st. Prospekt tillhandahållas och anmälningar mottagas af skolans föreståndarinnor.
Anna Björkman, ex Handarbetslärarinna. Rosa Mutén, ex Skolkökslärarinna.

Rektor Laurells Skolhem.
Elementarskola på landet — vid skog och sjö i Värmland. Realskolans kurser. Anpassning i studierna efter elevernas krafter och begåfning. Goda resultat af ökad studieformåga och återvunnen hälsa. Akad. utbild. lärare. Effektiva metoder. Rikl. friluftslif. Slöjd-, skogs- och landbruksysslor.
Adr. Vike per Kristinehamn. Rikstel.

Örebro Kindergartenseminarium.
Kurser för utbildandet af Kindergartensledarinnor samt uppfostrarinnor i hem, barnhem, barnkrubbor m. m. Vårterminen begynner den 27 Januari. Nya elever mottagas. Prosp. och upplysn. genom föreståndarinnan, fröken **Maria Kjellmark.** Riks 1920.

Nobynäs Hushållsskola.
Vårtermin från 20 jan.—20 maj 1916.
Bildade flickor mottagas på **Nobynäs Herrgård**, bel. på Småländska höglandet i härlig trakt.
Hushålls- slöjd- och språk-undervisning. Examinerade skickliga lärarinnor. **Godt hem.** Förest.: **Fru E. von Kothen, Nobynäs, Frimaryd.** Rt 5.

Torshälls kvinnl. trädgårdsskola, Leksand
9de kursen den 1 apr.—31 okt. 1916. Ett par stipendier utdelas. Prospekt och ref. på begäran.
Lilje Landgren. Märta Philip.

Florodol-Tvälen,
dagligen använd
förskönar och föryngrar.

Parfumeri FLORA

Bränslebesparing!
Köp vårt **Kaminbränsle** à Kr. 4.75 pr hl.
JOH. LUNDSTRÖM & Co. A.-B. Riks och Allm. Telefon Namnanrop "LUNDSTRÖMS"

Husmoderskursen vid Praktiska Hushållsskolan i Lund
börjar ny kurs den 20 Januari 1916. Inträdesfordringar äro att hafva genomgått minst 6 klasser i läroverk eller äga motsvarande utbildning. Undervisning meddelas i enklare och finare matlagn., bakning, konservering, födoämneslära m. m. Prospekt och upplysningar lämnas af skolans föreståndarinnan, adress: Sandgatan 8, LUND.

Sven Kjellströms & Gerda von Sydows MUSIK- OCH SÅNGINSTITUT
David Bagaresg. 1 - Stockholm.
ALLM. TEL. 285 11. RIKS TEL. 94 33

Elsa Philips Husmodersskola, Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),
börjar sin 16:de termin för bildade unga flickor den 27 jan. 1916. Undervisning i enklare och finare matlagn., bakning, konservering och inläggningar af bär, frukt, grönsaker och kött; vegetarisk matlagn., sjukmatlagn., uppköp, födoämneslära, hushålllets ekonomi m. m. **Olika kurser.** Examinerade lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi. Prospekt, ref. och närmare upplysn. på begäran.
ELSA PHILIP, Stockholm.
Karlavägen 25. Tel. Östern. 1310.

Birgitta-Skolan
Beridarebangatan 17, STOCKHOLM
Kurserna i klädsöm, linnesöm, barnkläder, hvitbroderi, knyttning, Konstväfnad etc. börja åter i Januari.
Prospekt på begäran. Riks N. 898. Allm. 41 48.
Elisabeth M. Glantzberg.

Långbanshyttans Slöjd- och Hushållsskola
Värmland
meddelar bildade flickor undervisning uti allt som hörer till ett större mera krävande hems skötande, såsom matlagn., bakning och konservering. Äfven väfnad och linnesöm.
Skickliga lärarinnor. Prospekt och upplysningar lämnas af **Elfrida Kastman** adr. Långbanshyttan.

Barnsköterskekurs
vid Flensburgska Vårdanstalten för späda barn i Malmö börjar den 1 mars 1916. Kursen är ett-årig. Ansökningshandlingar torde insändas snarast och senast före nästkommande januari månads utgång till Anstaltens öfverläkare.
För antagande till elev fordras med läkarebetyg styrkt godt hälsotillstånd, fyllda 18 år och elementarskoleutbildning eller motsvarande skolbildning (betygsafschrift) samt rekommendationer af två trovärdiga personer.
Afgiften 150 kr. erlägges vid antagningen. Närmare upplysningar meddelas af Husmodern.
Öfverläkaren.

Hushållskurs.
8 flickor få lära enkel och finare matlagn. 3 månaders kurs 65 kr. Närmare upplysningar före den 10 jan. 1916.
Fru E. Bräutigam, Skvadrongatan 4, Malmö.

Tvätt!
Tvättning och mangling af privata kläder utföres på ett i allo förstklassigt sätt i **Mälarebadets Tvätt- & Strykinrättning** till ett pris af **33 öre** pr kg. för tvättposter öfverstigande 10 kg. Afgiftsfri af hämtning och hemsändning.
Allm. 93 44. Riks 38 15.

Skånska Handelsbanken.
Fonder 21,200,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalsgat. 9.
Filialer: { Södermalmstorg 8.
Sturegatan 32.
Deposition } 4 1/2 %
Kapitalräkning } 4 1/2 %
Sparkasseräkning 4 %
Fondafdelning. Kassafack.

BRUNKEBERGS TEATERN
Alltid veckans bästa nyheter!
Idun utgifves denna vecka i A och B.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Sthlm, 1916